

ESPELEOSIE

29

desembre
1987

ESPELEOSIE

n.º 29
desembre'87

Editorial

Butlletí d'Informació de
Secció d'Investigacions
Espeleològiques del
Centre Excursionista
ÀLIGA

c/. Viladomat, 152
08015 BARCELONA

T. (93) 254 40 56

El 28 de Desembre de 1967 varem fer la presentació del nostre primer "EspeleoSie", en el que com a primera Editorial i presentació del Butlletí deiem:

"Amigo:

Con estas líneas te hacemos la presentación del número UNO, de nuestro Boletín "ESPELEOSIE"... "

En el nostre primer contacte varem demanar l'ajut dels socis, en articles o crítica, per a lograr que aquell primer número "sea el primero de una larga serie".

Avui, vint anys després, fem la presentació del Butlletí nº 29 i ja tenim articles pel proper número, últim del tercer volúm. Creiem que hem aconseguit consolidar la nostra Publicació i que tindrem durant molts més anys el vostre ajut, sigui en articles o suggeriments.

Això ens encoratja per intentar, novament, millorar la Publicació. Tenim projectes per a partir de l'"EpeleoSie" nº 31 de una nova compaginació dels textos l'inclusió de fotografies en blanc i negre i d'un nou disseny gràfic de la portada, possiblement a color.

REDACCIÓ:

J.I. Alemany
A. Batllori
P. Cantons
A. Ferro
R. González
J.M. Latorre
R. Munté
J.M. Sicilia
M. Vizueté

FOTO PORTADA:

LA BUFONA (C-20)
(Escuain, Osca)
Foto: J. Hidalgo

Dep. Legal: B-12.261/ 1970
Composició: S.I.E.
Imprés per: Impre-Rapid
c/. Urgell, 286
08036 - Barcelona

La Redacció no s'identifica, necessàriament, amb el contingut dels articles signats, els quals són responsabilitat dels autors.

En nom de l'equip de redacció

Plataforma d'escalada "J. L. Rocourt"

Per A. Batllori

Des d'aquestes línies volem comentar una mica els aventatges i possibles inconvenients d'aquesta plataforma, que nosaltres hem trobat en la seva utilització en espeleologia. Durant el transcurs de 5 anys l'hem utilitzada amb més o menys fortuna i intensitat, quasi sempre a la Cova Cuberes, ja que l'any 1981 ens plantejarem a la S.I.E. la necessitat de comprar o construir dita plataforma, degut a la lentitud dels mitjans artificials d'ascens (estreps) a la galeria de l'Ascensor de la cova esmentada.

Un company del nostre grup P. Castells, realitzà la construcció d'aquesta plataforma, tot seguint les indicacions i croquis de J. L. Rocourt en el llibre "Techniques de la Spéléologie Alpine", decidint-se el seu muntatge degut a que la seva compra era prou difícil al nostre país, car no es comercialitzava.

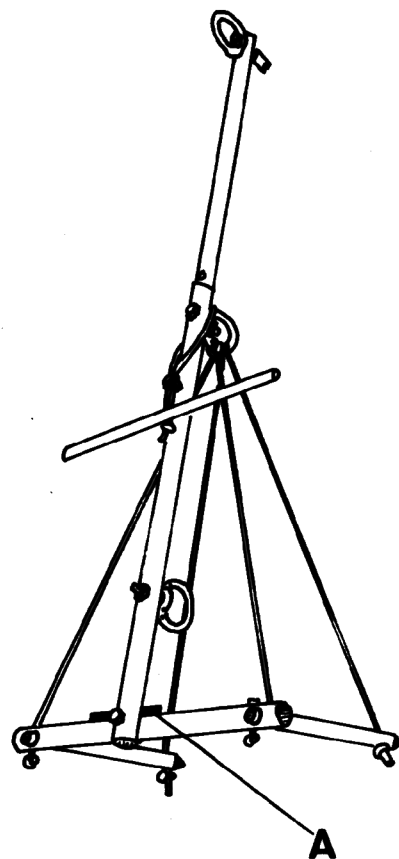
Fis ara, a les exploracions remuntants, s'han utilitzat perxes de construcció casolana (normalment de pes i volum considerables), o bé la temeritat d'alguns espeleòlegs per superar pous en escalada lliure. Per aquest motiu han restat sense explorar gran quantitat de possibles continuacions a moltes cavitats, la qual cosa ara seria possible amb aquests nous mitjans de progressió.

Centrant-nos en les característiques tècniques d'aquesta plataforma, en primer lloc enumerarem els inconvenients que nosaltres hem trobat en l'ús de la mateixa:

1er.- Que manté 1 punt d'ancoratge fixe a la paret i tres més de recolçament a la mateixa, amb la qual cosa, si dita paret té relleus més o menys pronunciats, puguin quedar un o dos d'aquests punts en l'aire, tot fent que l'espeleòleg estigui en una situació inestable, amb la qual cosa les possibles noves fixacions (spits) que pugui clavar no siguin del tot fiables.

2on.- Altre possible problema (A) (que nosaltres hem solventat soldant al tub central dues peces de metall), consisteix que el tub transversal on es sostenen els peus, bascula cap al costat on recolzem el primer peu al canviar la plataforma d'ancoratge, el que fa que aquesta s'inclini malgrat comptar amb tensors de bagues ocables i ens porta instintivament a agafar-nos al tub central, fent que tota la plataforma s'inclini, no éssent en aquest punt gens fàcil pujar-hi, malgrat l'ajut dels estreps.

3er.- Aquest pot ser un contrasentit, ja que l'aventatge de guanyar altura a l'hora de posar els spits, pot reportar un inconvenient a un altre equip que vingui després de nosaltres, impossibilitant-lo materialment a seguir la via si no és amb una altra plataforma. De totes maneres no és un problema insoluble, però que cal tenir en consideració.

4art.- L'últim invonvenient que li trobem és que el seu ús resta limitat a parets més o menys inclinades, però mai es pot fer servir per superar extraploms o sostres.

En quant als aventatges que hem trobat són els següents:

1er.- El descans i comoditat que representa per a l'espeleòleg el fet de tenir un punt fixe on posar els peus. A més existeix una petita barra metal·lica, lligada a una baga i ancorada a la fixació, que permet d' "assegurar-nos" Tot això comporta una millor instal·lació dels spits i un menor cansament físic.

2on.- L'avanç que representa, doncs la distància entre els spits és el doble que amb els estreps, la qual cosa permet avançar ràpidament i alhora també, estalvia spits, factor a tenir present donat l'elevat preu de cadascún en l'actualitat.

3er.- Contràriament a la generalitzada opinió de que el seu transport és difícil tant pel pes com pel volum de la plataforma val a dir que el pes és mínim 2500 g i les dimensions, un cop plegada, són de 60x6 cm. cabent perfectament en un sac d'espeleologia.

Després de donar-vos la nostra opinió sobre les aventatges i els inconvenients de la plataforma; recomanem la seva construcció o compra per la utilitat que pot tenir en un centre o secció d'espeleologia tot i que per amortitzar-la mínimament calen uns objectius clars a superar; en el nostre cas va ésser i continua essent la Cova Cuberes, però si no fora així hi ha sempre altres possibles opcions de material més indispensable i puntual com ara cordes spits, etc, que permeten una utilització més general del grup.

Mode d'utilització de la Plataforma:

1er.- Col·locació del primer ancoratge spit i instal·lació de la plataforma mitjançant la seva anella de subjecció.

2on.- Amb l'ajut dels estreps pujar a la plataforma, previament ja haurem passat la corda per un mosquetó anexe.

3er.- Clavar l'"spit" següent el més alt possible col·locant l'anella corresponent, col·locar els estreps i passar un mosquetó d'assegurança per l'anella amb la corda d'assegurança.

4art. Desfer la plataforma de l'anella, pujar amb l'ajut dels estreps i instal·lar novament la plataforma en l'anella d'ancoratge., lògicament, des d'aquí tornarem a repetir aquestes operacions en cada nou punt d'ancoratge.

Material necessari:

La plataforma i també durem una clau anglesa per a muntar-la i desmuntar-la. Un parell d'estreps amb quatre esglaons pel canvi de fixació de la plataforma a la paret. Anelles del tipus T.S.A. en calen tantes com spits clavem i una més per la plataforma, recomanem no utilitzar plaquetes; les anelles en aquest cas tenen més utilitat doncs l'ample diàmetre d'aquestes ens permet fixar mosquetons facilitant-nos el treball en qualsevol angle d'aquesta.

BIBLIOGRAFIA:

J.L. ROCOURT, Tecnicas de la Spéléologie Alpine, pag. 217-219.

G. MARBAC

Apuntes Cursillo Perfeccionamiento E.R.C.C-C.E.

Esiec 1986.

Les Cuerries - 545.

Per S.I.E.

INTRODUCCIO:.-

La present campanya a Vega de Ario estava plantejada inicialment d'una altra manera que les d'anys anteriors a la zona, ja que ni els objectius eren els mateixos ni tampoc el temps disponible; així doncs la muntarem de tipus lleuger, és a dir, no pujarem al refugi res que no fos indispensable, ja que aquest any el transport de material l'efectuarem nosaltres mateixos, realitzant fins a 5 viatges transportant feixugues càrregues (els altres anys utilitzàrem mules).

Els objectius previstos no eren massa esperançadors, bàsicament remirar algunes cavitats explorades anys anteriors, tals com el POZU CABEZA JOULAGUA, BUFONA CANAL DE LA TEXA, POZU LES CUERRIES, i altres cavitats de menor importància, i realitzar prospeccions per zones poc conegudes, no obstant, sols pensàvem estar-nos-hi una setmana.

LES CAVITATS:.-

POZU CABEZA JOULAGUA (-133 m.):.-

Aquesta cavitat havia estat explorada anys anteriors arribant a una profunditat de - 105 m., acabant-se en una estretor. Aquest any, mitjançant una fàcil desobstrucció es pogué superar el pas final i es descobrí una interessant continuació, malgrat tot, després de davallar tres pous (P7, P13 i P7), la cavitat finalitzà definitivament, a la cota - 133 m.

BUFONA CANAL DE LA TEXA (-103 m.):.-

L'estretor amb que finalitzà aquesta cavitat, per on bufa un fort corrent d'aire, no pugé ésser superada; no obstant, en el pou d'entrada s'accedí a una finestra gràcies a un pèndol i descobrírem un altre pou, el qual però, torna a comunicar amb la galeria final a la base del tercer pou (P 21).

POZUS D'ESTREMERU:.-

En la zona inicial del Valle Estremeru s'exploraren tres noves cavitats de poca importància:

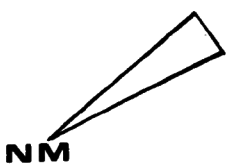
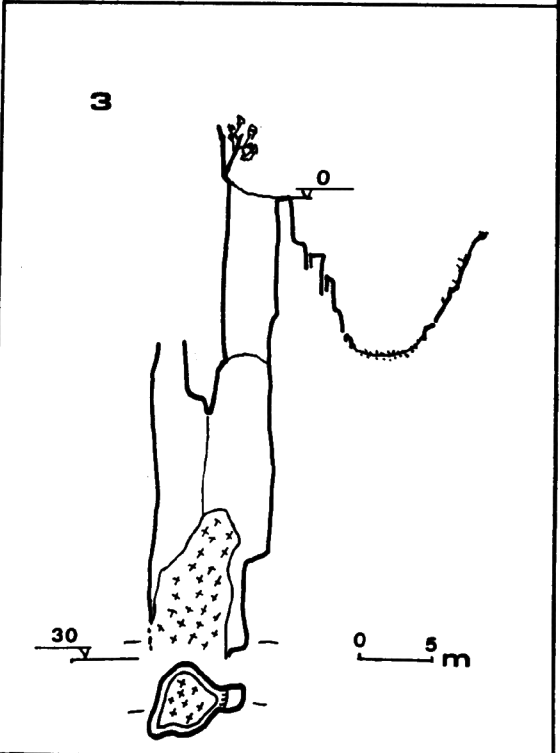
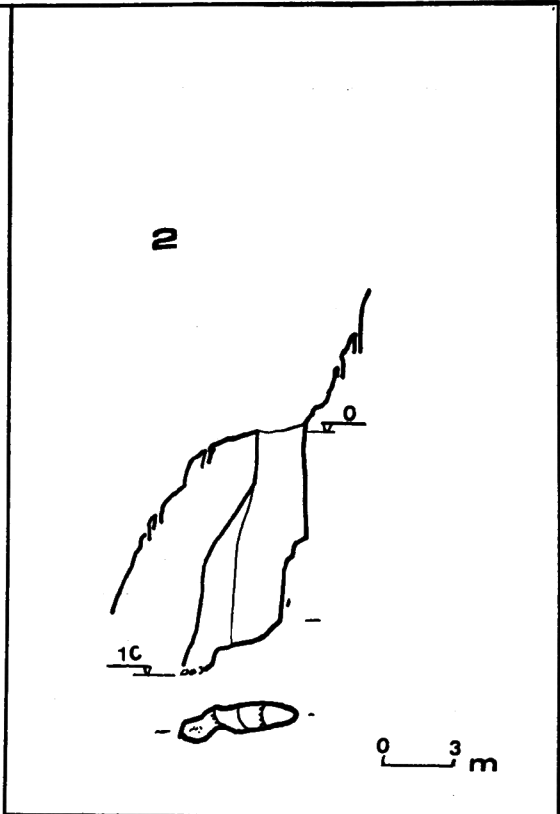
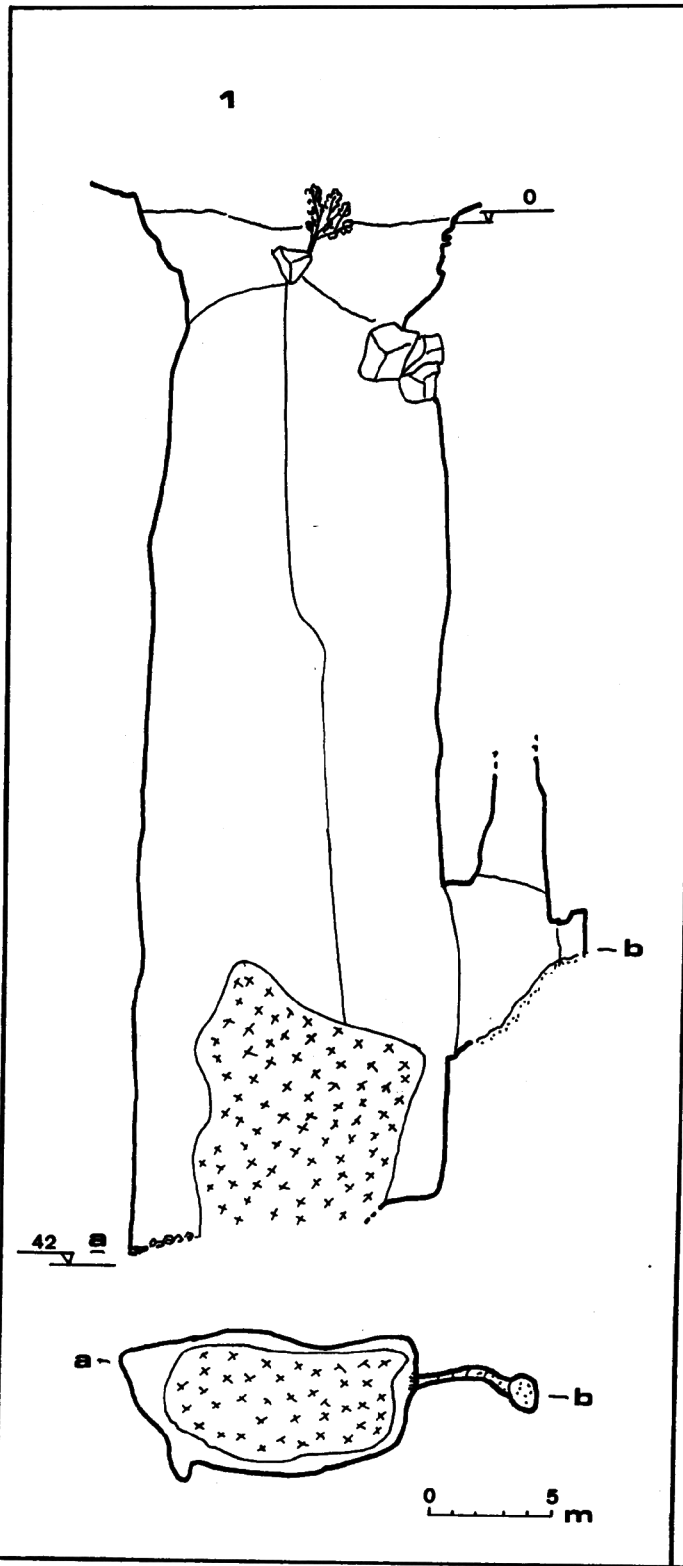
- Pozu Estremeru** : Boca allargada d'àmplies dimensions (12x2 m.). que assoleix una profunditat de 42 m. Localitzada l'any 1984.
- Pozu Colgau d'Estremeru:** Petita cavitat de -10 m., penjada en una zona de rascler, uns 150 m. sobre l'anterior.
- Pozu Sobre Estremeru** : Prop de la zona de la Canaleta, al costat d'una dolina al mig del rascler. Assoleix els 31m. de profunditat.

POZU L'ALMORZAL:.-

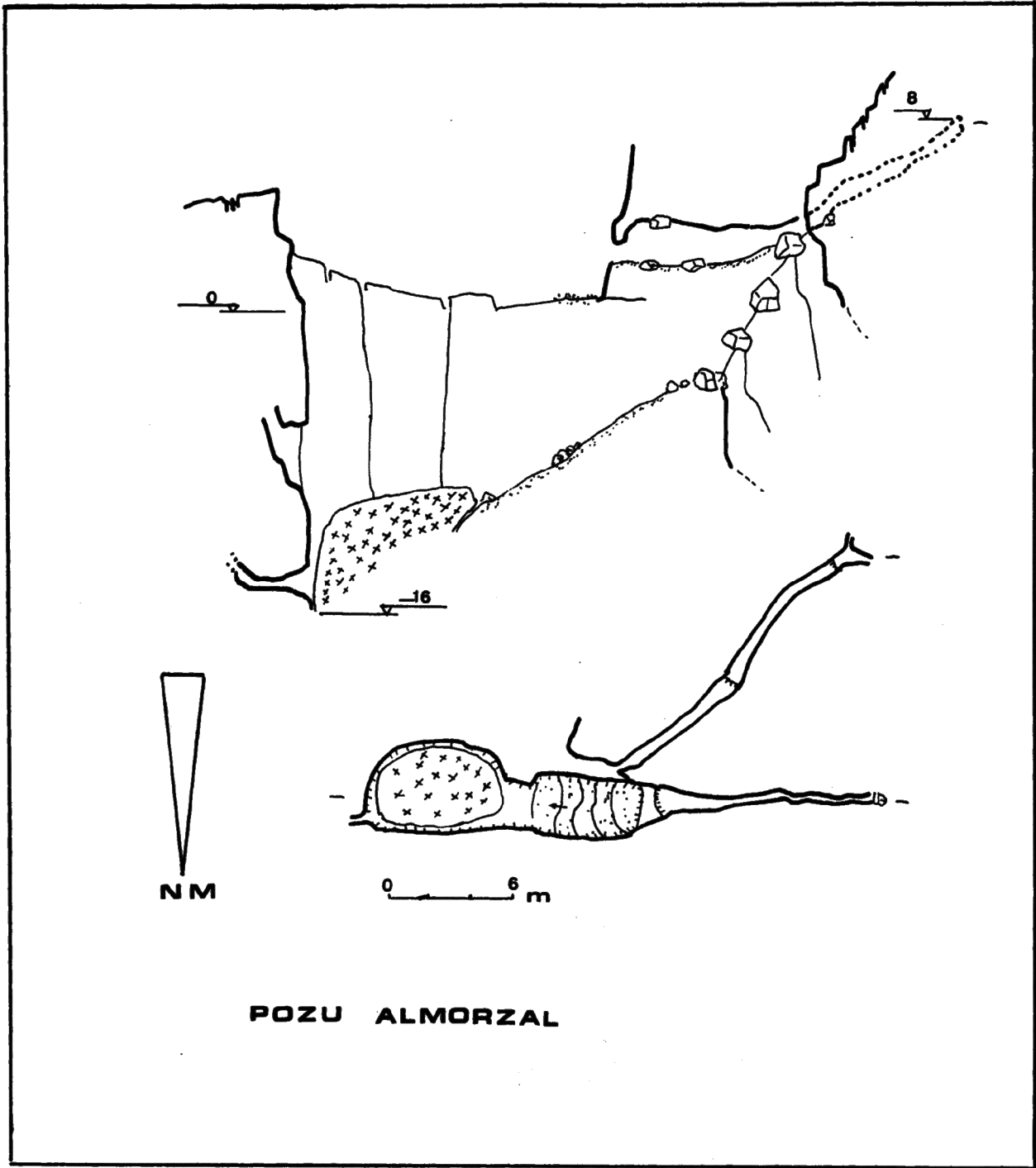
Petita cavitat de 24 m. de desnivell (+8, -16), situada per sota el Pozu les Cuerries.

POZU LES CUERRIES (-545 m.):.-

Situació:.- El Pozu les Cuerries es troba situat a uns 50 m. per sota el collet nord de la depressió de Vega Mohandi, prop del camí que baixa a Vega Maor. Per accedir-hi des del refugi de Vega de Ario, el millor es prendre el camí de Cabeza Muxa, marcat amb pintura roja, fins una forta canal que baixa fins a Mohandi.

- 1 P. ESTREMERO
- 2 P. COLGAU E.
- 3 P. SOBRE E.

POZU ALMORZAL

i d'aquí agafar el camí de Vega Maor. Des de la boca es veuen clarament les cabanes de Vega Maor.

Descripció: La cavitat presenta dues boques d'accés. La boca II (la més alta), mitjançant un estret pou de 37 m. ens situa en un meandre d'exigües dimensions per on circula un petit curs d'aigua i en el qual s'obren tres pous (P4,5; P6 i P5), el qual enllaça amb el pou provinent de la boca I, situada a 25 m. al NE. de l'anterior. La boca I és un pou de 47,5 m. que porta a una sala de notables dimensions i on es presenten dues possibilitats de continuació que anomenarem Via -545 i Via -212.

Via -212:.- De la base del P47 surt una galeria descendent, profusament descalcificada; tot seguint-la es troba una rampa-pou de 31 m. de desnivell, que mena a una sala de grans dimensions (**EL SAL-OTE**), aquí podem optar per diferents vies. A la part central es troba un P 101, el més llarg de la cavitat, que finalitza en un ampli meandre i després d'una remuntada i baixant un P 10, arribem al punt de màxima fondària de la via, a -212 m. Paral·lelament al P 101 encara es desenvolupa una altra vertical, P 80 que va a parar a la part superior de la base del P 101.

Via -545:.- A uns 9 m. abans d'arribar a la base del P 47, una finestra ens permet enllaçar amb un P7 (perill de caiguada de pedres) a la base del qual trobem un meandre que per una part condueix a la base del P 47 i per l'altra banda comunica, a mitja alçada, amb els pous que venen de la boca II. Aquesta zona és una mica complicada i la continuació de la via encara ho és més; davallarem un P 16 situat a la zona intermèdia del meandre i a la base del qual enllaçem amb l'estret meandre que ve de la boca II, per on circula una petita quantitat d'aigua que sembla perdre's encaixonada per estretors; aquí la continuació lògica semblaria remuntar el meandre per assolir un nivell més ample i on trobarem 5 m. més endavant, a la paret esquerra, un "spit" que sembla situat en un lloc inversemblant, ja que instal·lant aquí la corda, aquesta cau per un lloc que no supera els 10 cm. d'amplada; no obstant, així ho farem i tornarem endarrera per on sembla que es perd l'aigua. en aquest punt, una estreta gattonera, llarga d'uns 6 m., que es va desfondant, ens portarà sota la vertical del "spit" i on veurem la corda que cau per un P 20, amb l'entrada un xic perillosa degut a que ens hem d'instal·lar just sortir de la gattonera i mig penjats sobre el pou, un cop davallat trobem tres ressalts de fàcil superació (en aquest punt, a tan sols -100 m. de l'exterior, l'estiu del 1983 una forta crescuda impedí de continuar l'exploració de la cavitat); a continuació un P 7 que no s'ha de baixar totalment, ja que gràcies a un petit pèndol trobem la continuació amb un nou P 35 m., bastant mullat en temps de pluges i molt perillós en cas de crescuda, tot situant-nos en una còmoda galeria en un costat de la qual s'obre el següent P 27, mig obstruït per una gran colada que semblava barrar el pas (términus 83).

Un cop superada aquesta estretor i davallat el pou, trobem una saleta on ens sorprèn la quantitat d'esmolades arestes que hi ha, talment com un rascler exterior, i a continuació un P 43 amb l'entrada també bastant estreta, que ens situa en el términus 84 i on l'aigua s'escola per un sinuós i estretíssim meandre el qual era l'objectiu de campanya 86. Malgrat tot, fou impossible superar-lo i també a la base del P43, gràcies a una desobstrucció, es pogué davallar 10 m. més fins una nova estretor; així doncs, quan ja semblaven exhaurides totes les possibilitats de continuació i durant la remuntada del pou, s'accedí a una finestra gràcies a un pèndol d'uns 6 m. i que ens donà accés a la important continuació de la cavitat.

A la mateixa finestra se'ns presenten dues noves continuacions. Una galeria descendent amb vàries bifurcacions i totalment arrebossades de fang, que anomenem CO-XINA-TOWN, i un amagat P22 que no esperavem trobar abans de fer el pèndol, el qual és paral·lel a l'anterior i seguidament amb un P15 inclinat dona accés

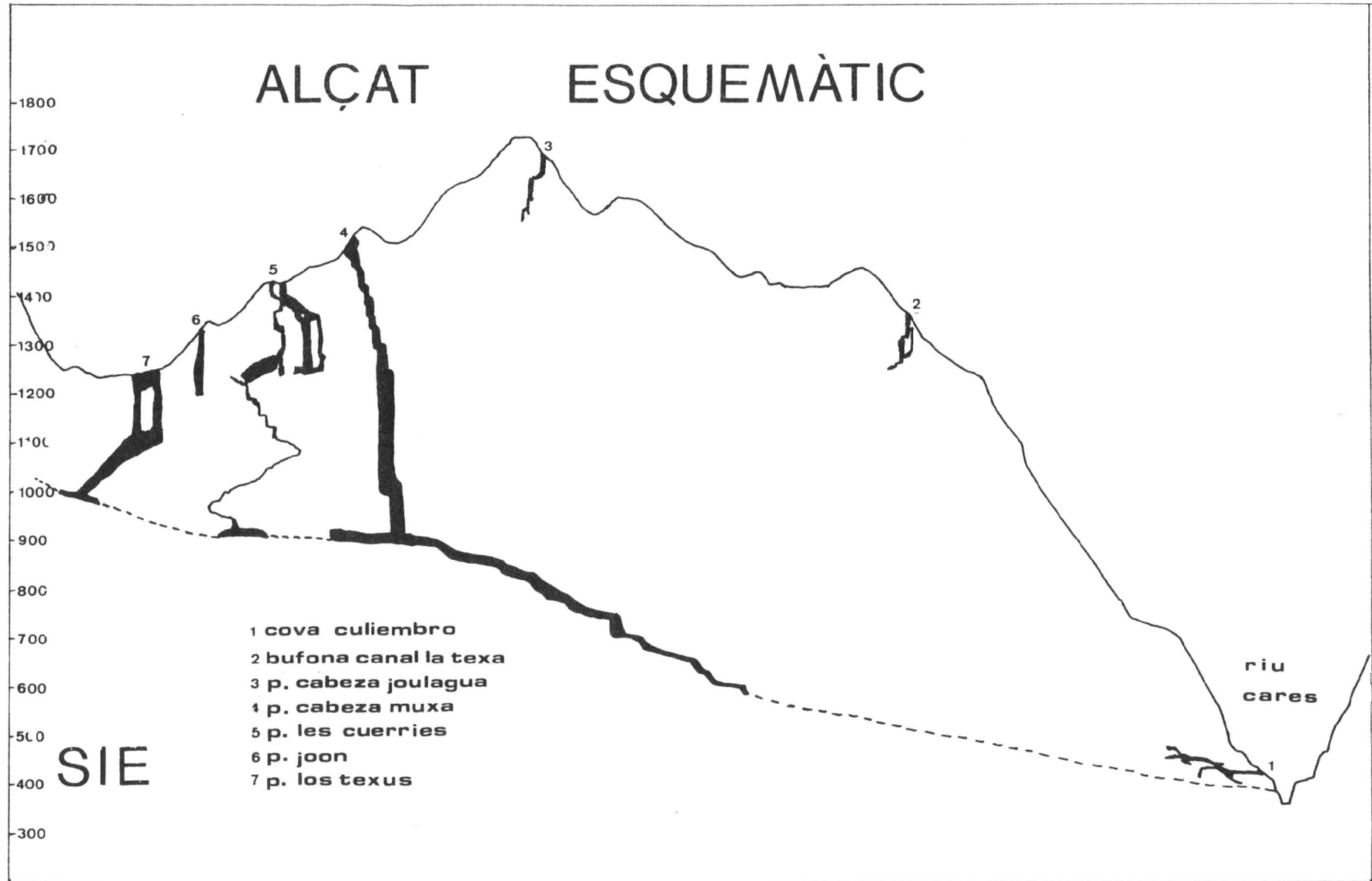
ALÇAT ESQUEMÀTIC

1800
1700
1600
1500
1470
1300
1200
1100
1000
900
800
700
600
500
400
300

SIE

- 1 cova culiembro
- 2 bufona canal la texa
- 3 p. cabeza joulagua
- 4 p. cabeza muxa
- 5 p. les cuerries
- 6 p. joon
- 7 p. los texus

riu
cares

a una magnífica galeria amb una secció de 20 x 30 m. la GALERIA DEL TITANIC. La seva planta, d'aspecte caòtic pels nombrosos blocs de grans dimensions, pel cantó oest resta interrompuda per un P7 format per un monumental amuntegament de blocs inestables que amenacen el descens, baixant el qual s'obre un altre pou amb molts blocs que inicialment no fou davallat per manca de material. Arribats aquí, les perspectives de continuar no eren massa esperançadores, car no teniem més cordes i el pou que se'ns obria no semblava gaire interessant; malgrat tot, gràcies a un delicat flanqueig que cada cop que és travessat fa que caiguin blocs cap al pou, accedirem a una colada remuntant, en la base de la qual s'obria un petit orifici darrera el qual sentirem l'esperançador soroll d'aigua que ens indica l'accés a un nou curs d'aigua amb noves possibilitats de continuació. L'endemà, amb més material, davallarem aquest P 13 i accedirem al que anomenarem RIU INESPERAT.

Ràpidament, i després de superar un petit ressalt, arribem a una zona de ràpida successió de pous molt descompostos, anomenats POUS PODRIGANYATS; la primera vertical, un descopost P23 fraccionat als 12 m., ens situa en una saleta ocupada per un gros bloc de 2 x 3 m., que ens servirà per lligar-hi la corda per al següent P 20, ja que l'extrema descomposició d'aquest pou féu impossible cap altra instal·lació, no podent per tant, allunyar-nos de l'aigua i fent el descens compromés en cas de pluges. La base d'aquest pou, completament circular, és ocupada per una marmita no massa profunda, i la continuació es troba seguint el meandre, que aquí comença a fer-se un xic estret, fins al següent P19 amb una instal·lació separada de l'aigua per un curt passamà, després un P 10 i un R 6, aquí ja considerablement estrets, després dels quals trobem un aport d'aigua que ve del sostre i seguidament un P 9 i un P 11 també descompostos; a continuació un bonic P 19 amb la secció circular i un nou P 7. Aquí el meandre es torna més estret i dificulta considerablement la progressió i el transport de material; més endavant, tres curts pous, P5, P9 i P6 ens deixen en un tram del meandre amb nombrosos ressalts i de progressió bastant atlètica, després de recórrer uns 75 m. arribem a un P 5 seguit d'un P 9 i un P 6, tot penetrant a un sector amb nombrosos ressalts, la majoria desgrimpables. ELS CENT SALTS, és en aquest punt on rebem per l'esquerre un afluent no explorat per manca de temps, el qual porta la mateixa quantitat d'aigua que el riu que seguïem fins ara. Després d'això arribem a un P 8 inicialment estret, a continuació el meandre es torna marcadament horitzontal (LES RAMBLES) i és nombrosa la presència de marmites, aquí l'amplada arriba fins 1,2 m. cosa que fa la progressió considerablement més còmoda, malgrat tot, després de 80 m., es torna a fer estret i continuem per un P 3 m. tres curts ressalts de 3,5 m. i 3 m. i un P 4, més endavant un R5 i un intens goteig provinent del sostre, després un ressalt estret i llis de 7 m. i a continuació un ampli P 17 que sorprenentment ens situa en un important col·lector que 30 m. riu amunt trobem sifonat i riu avall també sifona després d'uns 60 m. A la base del P 17 observem uns nivells d'aigua a uns 2 m. per sobre del sòl, cosa que ens permet suposar que en època de crescuda, el mateix P 17 pot quedar amb la base inundada, sense possibilitar la continuació.

POZU LES CUERRIES

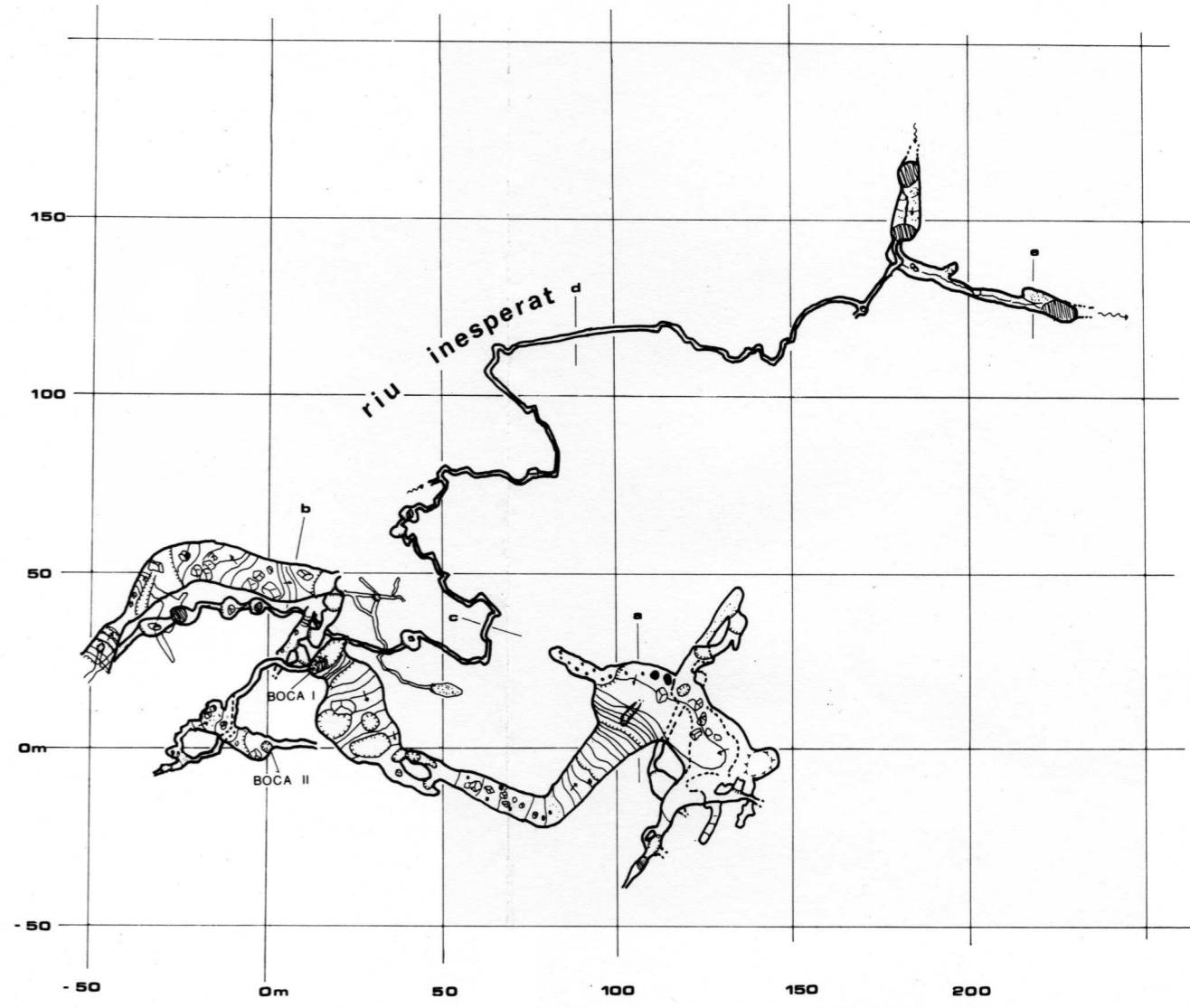
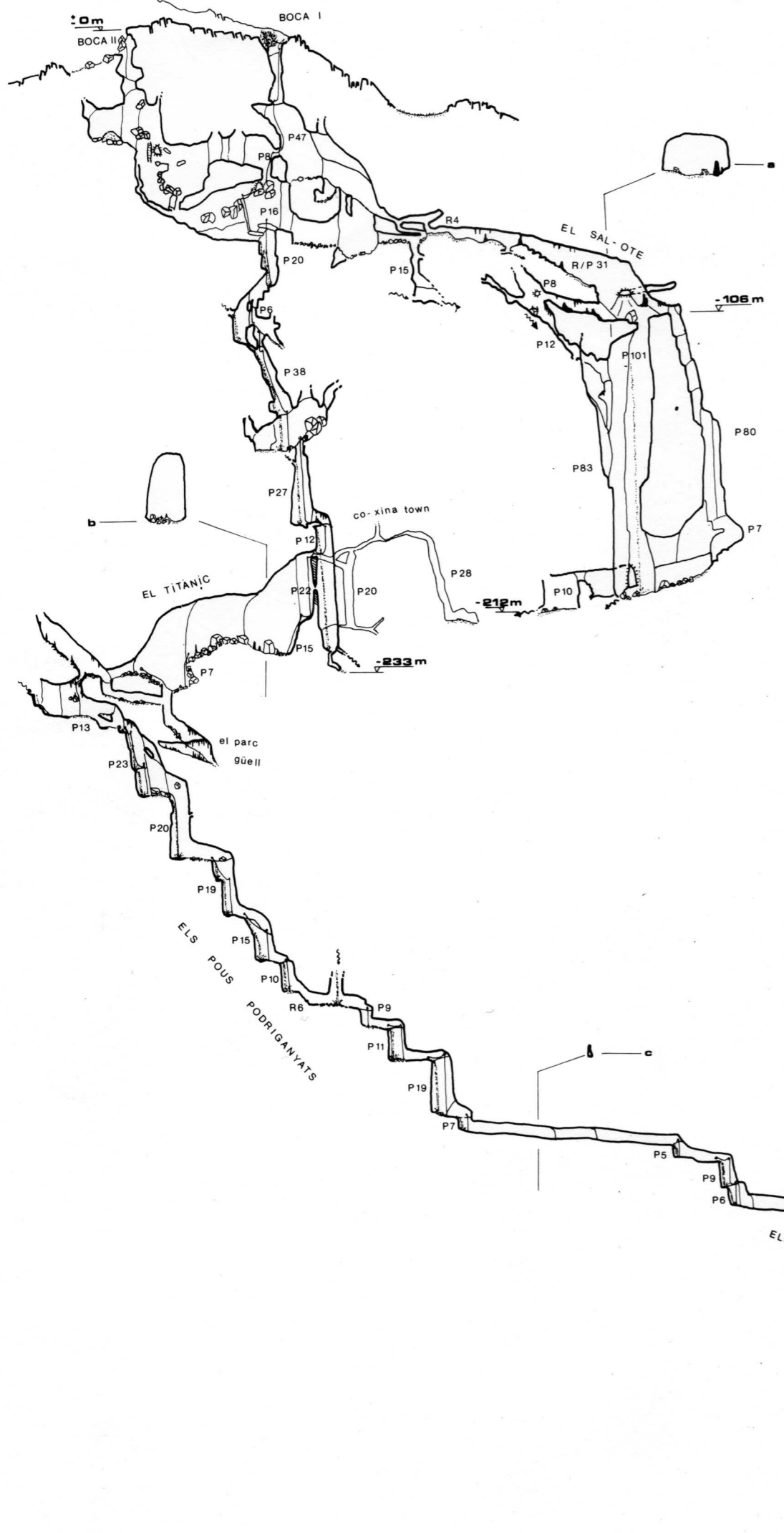
PICS D'EUROPA - ASTURIES

topografia: S.I.E. - 86 GR.4 (uie)

PROF.: -545 m REC.: 2.351 m

UTM: x y z
34.399 479.075 1.450

DIBUIX: Josep Guarro

FITXA TECNICA- POZU LES CUERRIES:.-

Pou	Corda	Instal.lació.
P-47	50 m.	1 spit boca. 1 spit fracc. a -1 m. 1 spit repisa a -22 m.
P-7,5	10 m.	1 spit paret esquerra.
P-16	20 m.	1 natural + 1 spit frontal.
P-18	20 m.	1 spit sobre el meandre.
P-8,5	10 m.	1 natural.
P-35	40 m.	1 natural. 1 spit fracc. a -2 m.
P-27	30 m.	1 natural.
P-12	50 m.	1 natural + 1 spit.
P-22	mateixa	1 spit finestra + 1 natural.
P-15	mateixa	1 natural.
P 7	10 m.	1 spit.
P-13	20 m.	1 natural + 1 spit lateral.
P-23	35 m.	2 natural. 1 spit fracc. a -15 m.
P-20	25 m.	1 natural gran bloc.
P-19	25 m.	2 natural.
P-15	25 m.	1 natural. 1 spit fracc. a -6 m.
P-10	12 m.	1 natural.
P-9	12 m.	1 spit + 1 natural.
P-11	15 m.	1 spit + 1 natural.
P-19	25 m.	1 natural + 1 spit.
P-7	12 m.	1 natural.
P-5	8 m.	1 natural.
P-9	20 m.	2 spits.
P-7	mateixa	1 natural.
P-8	10 m.	2 natural passamà.
P-3	5 m.	1 natural.
P-4	5 m.	1 natural.
P-17	25 m.	2 natural passamà.

Programes de Càlcul per Topografia Espeleològica

Per J. L. Cuevas

En aquesta nota descriurem dos programes de topografia espeleològica per a calculadores programables amb notació "Lògica Algebraica Real" de la firma CASIO. El primer consta d'un programa "clàssic" de conversió de coordenades polars a rectangulars, és a dir, permet situar les estacions topogràfiques respecte uns eixos de coordenades, referides al Nord magnètic o geogràfic. El segon és un programa dissenyat per l'execució d'alçats rebatuts a un pla vertical arbitrari.

El propòsit d'aquest petit treball no és pas allisonar al lector en la utilització d'aquest tipus de mètodes, que en definitiva és senzill, sino prosseguir una línia d'intercanvi d'informació i idees referents a la utilització de sistemes automatitzats per l'elaboració de topografies, mitjançant calculadores programables o mitjançant l'ordinador, a través dels butlletins d'informació de les entitats. Concretament, l'ús de les calculadores ofereix certes aventatges com la reduïda dimensió i l'autonomia d'aquestes, fets que permeten utilitzar-les en el camp, en campanyes de certa duració, pel càlcul de les poligonals previament al treball de gabinet.

PROGRAMA PEL CÀLCUL DE COORDENADES RECTANGULARS:

Llistat:-

Fix 1: "DECLINACIO":?> D: "POLIGONAL"▲ Lbl 1: "DISTANCIA":?> A: "AZIMUT":
?> B: "PENDENT":? > C: Rec (A cos C, (B+D)): I+X>X▲ J+> Y▲ A sin C+Z> Z▲
A+R> R:Goto 1

Aquest programa preveu la correcció de la declinació magnètica, en cas de que no es conegui s'iguali a 0. Avans de començar una poligonal hem d'assegurar-nos que han estat esborrades les memòries: X, Y, Z, R. El procediment per a executar la poligonal l'esquematzem en el quadre següent:

<u>Entrada des del teclat</u>		<u>Pantalla</u>
Prg 2.	EXE	DECLINACIO ?
Valor declinació	EXE	POLIGONAL
	EXE	DISTANCIA ?
Distància	EXE	AZIMUT ?
Pendent	EXE	Coord X
	EXE	Coord Y
	EXE	Coord Z
	EXE	DISTANCIA ?

En les bifurcacions substituïrem el contingut de les memòries X, Y, Z, per les coordenades de l'estació on es trobi la bifurcació i continuarem el càlcul de la manera descrita. El recorregut real es mantindrà acumulat en la memòria R si la recuperem al final de l'execució de la poligonal, obtindrem aquesta dada.

PROGRAMA PER L'EXECUCIO D'ALÇATS REBATUTS:-

Com l'anterior presenta l'opció de corregir la declinació magnètica. L'azimut del pla de projecció ve donat per un valor comprés entre 0° i 180° . El programa presenta dos valors, el primer correspon a l'abscissa sobre el pla, el segon és la coordenada Z.

Llistat:

```

Fix 1: "DECLINACIO":?> D: Lbl 1:"PLA":?> P:P>180=>Goto1:
"POLIGONAL"▲ Lbl 2: "DISTANCIA":?> A: "AZIMUT": ?> B: "PENDENT":
?> C: A cos C cos (B-P+D)+ X→X▲ Asin C+Z → Z Goto▲ 2.
    
```

ESQUEMA DE PROCEDIMENT

<u>Entrada des del teclat</u>		<u>Pantalla</u>
Prg 2	EXE	DECLINACIO?
Valor declinacio	EXE	PLA?
Azimut pla	EXE	POLIGONAL
	EXE	DISTANCIA?
Distancia	EXE	AZIMUT?
Azimut	EXE	PENDENT?
Pendent	EXE	Valor abscissa
	EXE	Coord. Z
	EXE	DISTANCIA?

Avans de començar, comprovarem que les memòries X,Z, són esborrades. Per a les bifurcacions el procediment és igual que en el programa anterior, però amb les memòries X,Z.

A mode d'exemple presentem a continuació dos alçats de la poligonal de la Galeria Recta i l'Assensor de la Cova Cuberes. Un d'ells està projectat sobre el pla promig de la Galeria Recta (150°) i l'altre ho està sobre el pla perpendicular 60° .

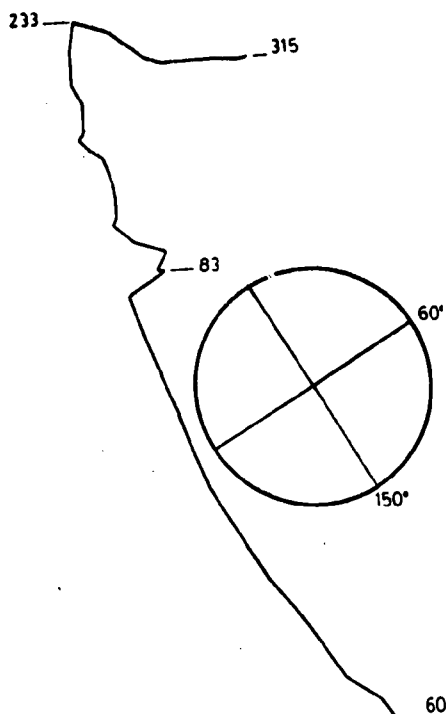

Fig. 1: Poligonal en planta "Galeria Recta i L'assensor" C. Cuberes.

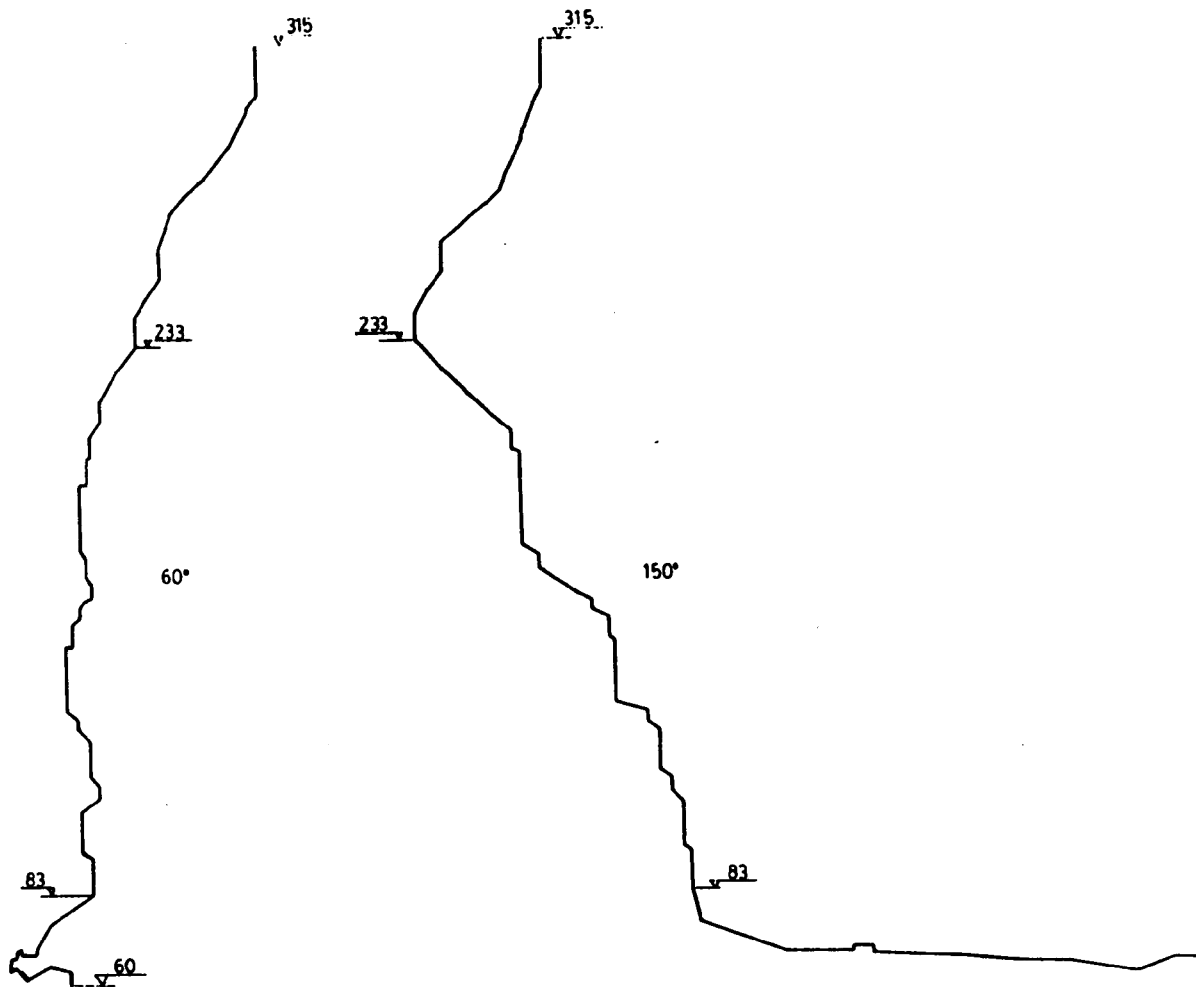

Fig. 2: Alçat de la poligonal rebatut sobre el plànol 60° .

Fig. 3 : Alçat de la poligonal rebatut sobre el plànol de 150° .

PUNT	DISTANCIA	AZIMUT	PENDENT					
				X	Y	Z	150° X	60° X
1	3,7	-	90	0	0	63,7	0	0
2	12	300	5	-10,4	6	64,7	-10,4	-6
3	6,3	325	0	-14,0	11,1	64,7	-16,6	-6,5
4	12,2	300	-20	-23,9	16,9	60,6	-26,6	-12,3
5	20,5	325	11	-35,4	33,4	64,5	-46,6	-14,0
6	12,9	320	-2	-43,7	43,2	64,0	-59,3	-16,3
7	17,3	330	5	-52,3	58,2	65,5	-76,9	-16,3
8	13,5	331	5	-58,9	69,8	66,7	-90,0	-16,0
9	8,7	340	0	-61,8	78,1	66,7	-98,5	-14,5
10	2,0	-	90	-61,8	78,1	68,7	-98,5	-14,5
11	5,5	340	0	-63,7	83,3	68,7	-104,0	-13,6
12	1,5	-	-90	-63,7	83,3	67,2	-104,0	-13,6
13	6,7	340	2	-66,0	89,6	67,5	-110,6	-12,4
14	12,5	340	2	-70,3	101,3	67,9	-112,9	-10,2
15	8	340	20	-72,9	108,4	70,6	-130,3	-11,5
16	16,7	340	22	-78,1	122,9	76,9	-145,5	-8,8
17	14,6	55	27	-67,4	130,4	83,5	-146,6	4,1
18	10,5	-	90	-67,4	130,4	94,0	-146,6	4,1
19	3	260	20	-70,2	129,9	95,1	-147,6	1,5
20	3,6	-	90	-70,2	129,9	98,7	-147,6	1,5
21	8,0	-	90	-70,2	129,9	106,7	-147,6	1,5
22	6,7	30	30	-67,3	134,9	110,8	-150,5	6,5
23	3,7	-	90	-67,3	134,9	113,7	-150,5	6,5
24	4,5	290	32	-70,9	136,2	116,1	-153,3	4,0
25	6,0	-	90	-70,9	136,2	122,1	-153,3	4,0
26	4,0	-	90	-70,9	136,2	126,1	-153,3	4,0
27	5,5	285	35	-75,3	137,4	129,2	-156,6	0,9
28	2,8	-	90	-75,3	137,4	132,0	-156,6	0,9
29	7,8	310	12	-81,1	142,3	133,7	-163,8	-1,7
30	17,7	-	90	-81,1	142,3	151,4	-163,8	-1,7
31	2,5	20	5	-80,2	144,6	151,6	-165,4	0,2
32	6,0	-	90	-80,2	144,6	157,6	-165,4	0,2
33	5,0	355	24	-80,6	149,2	159,6	-169,6	2,1
34	2,5	-	90	-80,6	149,2	162,1	-169,6	2,1
35	5,5	355	26	-81,0	153,6	164,3	-173,6	4,0
36	8,0	345	33	-82,8	160,1	168,7	-180,1	5,7
37	5,0	305	28	-86,4	162,7	171,0	-184,1	3,9
38	4,0	-	90	-86,4	162,7	175,0	-184,1	3,9
39	5,0	315	28	-89,5	165,8	177,4	-188,4	2,7
40	17,9	-	90	-89,6	165,8	195,2	-188,4	2,7
41	1,8	45	0	-88,2	167,0	195,2	-188,8	4,5
42	7,9	-	90	-88,2	167,0	203,0	-188,8	4,5
43	2,3	0	12	-88,2	169,3	203,4	-190,8	5,6
44	5,0	-	90	-88,2	169,3	208,4	-190,8	5,6
45	80	0	35	-88,2	175,9	213,0	-196,4	8,9
46	8,5	330	45	-91,2	181,1	219,0	-202,5	8,9
47	11,0	360	40	-91,2	189,5	226,1	-209,7	13,1
48	12,0	11	40	-89,5	189,5	233,8	-216,7	19,1
49	4,0	-	90	-89,5	198,5	237,8	-216,7	19,1
50	3,5	-	90	-89,5	198,5	241,3	-216,7	19,1
51	7,0	110	52	-83,4	197,0	246,8	-213,4	21,9
52	8,0	110	42	-79,9	195,0	252,2	-208,8	25,7
53	7,8	-	90	-79,9	195,0	260,0	-208,9	25,7
54	15,8	130	40	-70,6	187,2	270,1	-197,5	29,8
55	6,4	100	38	-65,5	186,3	274,1	-194,2	33,7
56	6,5	85	40	-66,7	186,8	278,3	-192,1	38,2
57	15,0	90	51	-51,2	186,8	289,9	-187,4	46,4
58	11,4	95	57	-45,0	186,2	299,5	-183,8	51,5
59	3,5	80	45	-42,6	186,7	302,0	-183,0	53,8
60	13,3	-	90	-42,6	186,7	315,3	-183,0	53,8

Darreres localitzacions d'art rupestre a les coves catalanes

Per J. Pallares

Quan enfilem les darreries de la dècada dels vuitanta ens cal fer balanç del que han estat les últimes descobertes d'art Rupestre a les coves del Principat. No cal dir, que, en la majoria d'aquestes noves localitzacions els espeleòlegs, no tant sols hi han estat alièns si no que, a més, ignoren l'existència de mostres d'Art Parietal a Coves intensament visitades, el que ens dona una clara demostració de que no és el mateix mirar una cova que veure-la

Des de que el 1830 (Fa 157 anys i mig segle anterior a l'escatatinada troballa d'Altamira) F. TORRES I AMAT donà a conèixer les pintures de la Cova del Portell de les Lletres, a Rojals, l'excursionisme i l'espeleologia catalana, han participat algunes vegades en noves descobertes com la de Cògul el 1907 on el C.E.C. jugà un primer paper, o el de l'avenc de la Moleta de Cartagena al Montsià on I. GONZALEZ URGELLES amb A. AVALO trobàren una nova pintura paleolítica que, posteriorment fou expoliada.

La gran oportunitat d'una autèntica activitat espeleològica a la recerca d'Art Rupestre català es perdè al no tenir continuïtat l'esperit de col.laboració que arrencà la descoberta per espeleòlegs d'Ulldecona del conjunt Rupestre de la Serra de La Pietat, on en els treballs de camp participaren, a part dels d'Ulldecona, gent de la U.E. de Sabadell i de L'E.R.E. del C.E.C.

Continuem doncs enumerant, i breument ressenyant, les troballes realitzades a la Nostra Terra des de 1980:

Abric IX de la Pietat: Descobert per R.VIÑAS i E. SARRIA el 1980 al conjunt de la Serra de la Pietat, a Ulldecona.

Coves de les Calobres: Al Port de la Selva, al 1982 es descobriren "Unos dibujos representando una gran embarcación, unos pájaros y otras imágenes que podrían mantener una relación con el Arte Corinto" segons deia la nota de premsa.

Valldecèrves-Roja Roja: Vora la Cova de Valldecèrves, en unes baumes al terme de Santa Maria de Miralles, F. NAVARRO descobrí el dia de la mare de Deu de Montserrat de 1982 tres figures, la més destacada és una cabra naturalista (Fig.1).

Cova del Cogulló: Coneguda espeleològicament des de 1963, catalogada, publicada i citada un munt de vegades J. R. GONZALEZ i J. I. RODRIGUEZ, localitzen al març des de 1982 un grup de pintures a les seves parets.

Cova del Tabac: Per la Cova del Tabac han passat no tant sols generacions secesres d'espeleòlegs catalans si no milers de persones, ja de la contrada o ja foràneas, ja erudits o ja alfabets, però no fou fins el novembre de 1978 quan algú s'adonà de que a les parets havien pintures rupestres i foren dades a conèixer per DIEZ-CORONEL el 1983 però... anteriorment uns brètols guixaren amb carbó negre al seu damunt la seva filiació: "T.I.M. de Sabadell i llurs imbècils noms. Composa el panel tres oculats, un esteliforme i altres figures esquemàtiques. (Fig.2)

Cova Colomera: El maig de 1983 J. PADRO i J. DE LA VEGA, veuen unes figures de càbrids a la Cova Colomera durant una excavació i ho divulguen el mateix estiu al XVII Congreso Nacional de Arqueología, la nostra visita i posteriors d'altres especialistes, demostrà que les preteses pintures eren simples taques naturals sense forma definida.

Cova Britus II: A l'estiu de 1983 s'efectuen noves descobertes d'Art Esquemàtic per R.VIÑAS, E.SARRIA i A. ALONSO

A.de la Vall d'Inglà: L'Agost de 1983 és emprat per J.COMAS i J. PALLARES de la S.I.E. per fer una campanya de prospecció d'Art Rupestre a la Baixa Cerdanya que clou amb la descoberta a la dita cova d'un conjunt de pintures esquemàtiques el primer trobat a la vessant sud-pirinenca descrit a l'ESPELEOSIE nº 28.

A. del Barranc de Canà: A. la Granja d'Escarp i per J.E. GOMEZ foren descobertes, sembla que a finals de 1983 dos conjunts de pintura rupestre un d'ells és al Barranc del Canà, prop de la Mina Federica, l'altre és:

Balma del Barranc de Sant Jaume: Com l'anterior comté pintures de caire esquemàtic.

Conjunt Rupestre de la Vall de la Coma: A. MIR descobrí el 1985 un conjunt de pintures esquemàtiques a l'Albí (Les Garrigues) la notícia apareixerà quan a aquest treball entri en premsa, en una publicació del Departament de Cultura de la Generalitat, realitzada per el descobridor amb A.ALONSO.

Balma dels Masets: Al maig de 1985 es dona la notícia de la troballa de dues noves cavitats amb pintures al terme de Freginals durant 1983, d'estil llevantí.

Balma de les Llibreres: Proper a l'anterior, malgrat el temps transcorregut des del seu descobriment, encara no ha estat presentada ni la descripció ni l'estudi.

Cova de la Taverna: Cova coneguda des de sempre, visitada per tothom durant el II Campament Regional d'Espeleologia al 1967, de Margalef. Catalogada, filmada, topografiada, estudiada, i ... Al 1983 aparegué el primer gravat parietal naturalista de Catalunya. Tot seguit és estudiat i publicat per R.VIÑAS i J.M. FULLOLA del Departament de Prehistòria i Història Antiga de la Universitat de Barcelona. (Fig. 3)

Balma d'en Roc: Al ICongreso Internacional de Arte Rupestre celebrat a Casp el 1985 veierem com M. ADSERIAS, M.J. MASSO i Ll. PALLEJA presentaren en el seu recent descobriment d'una nova cavitat amb pintures a Vandellós, vora la Cova de l'Escodar, quan cercaven la d'en Perdigó, i localitzada des de 1921.

Coves de Can Castellví: A Olerdola, A. RUBIO i V. DEL CASTILLO localitzaren noves pintures al sector de Can Ximet i les presentaren a l'esmentat Congrés de Casp.

Fins aquí l'enumeració de les troballes fetes i divulgades, en terres del Principat, durant el primer lustre de la dècada dels vuitanta, però sabem que hi ha altres que àdhuc resten inèdites i que l'ètica i la prudència ens fan deixar-les al tinter, esperem que tot seguit vegin la llum. Però el que també hi ha és una munió de gravats i pintures a les parets de les Coves Catalanes. A d'altres indrets els espeleòlegs van descobrint any a any noves mostres d'Art Parietal, nosaltres, els catalans, indiferents, ni tant sols ens fixem mai. Exemples com el de les Coves del Tabac o de la Taverna haurien d'averkonyir-nos, les pintures o gravats eren allà com continuen romaguen des de fa segles a d'altres parets de coves i avencs de Catalunya i sols hi ha dues alternatives: Que els que és diuen espeleòlegs les descobreixin o que continuïn afirmant que, a Catalunya no hi ha Art Rupestre.

Noves troballes per comarques:

-Montsià	3
-Noguera	2
-Segrià	2
-Alt Empordà	1
-Anoia	1
-Conca de Barberà	1
-Cerdanya	1
-Priorat	1
-Baix Camp	1
-Alt Penedès	1
-Les Garrigues	1

Total troballes: 15

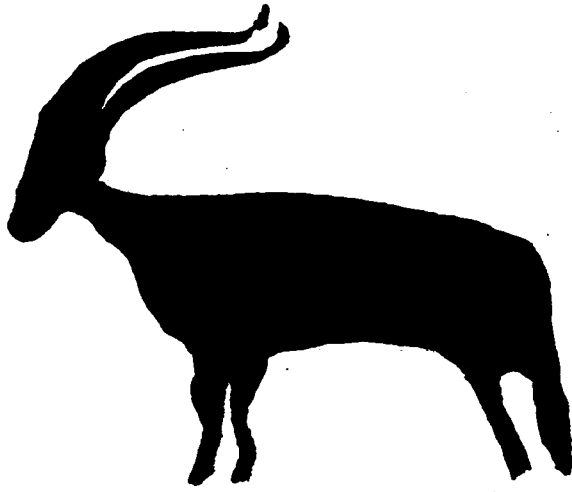
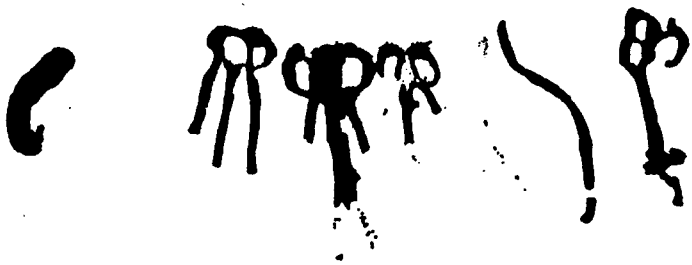

Fig. 1: Càrpid de Valldecerves, pintura naturalista. s/ Navarro.

0 50 cm.

Fig. 2: Pintures esquemàtiques de la Cova del Tabac s/Diez-Coronel

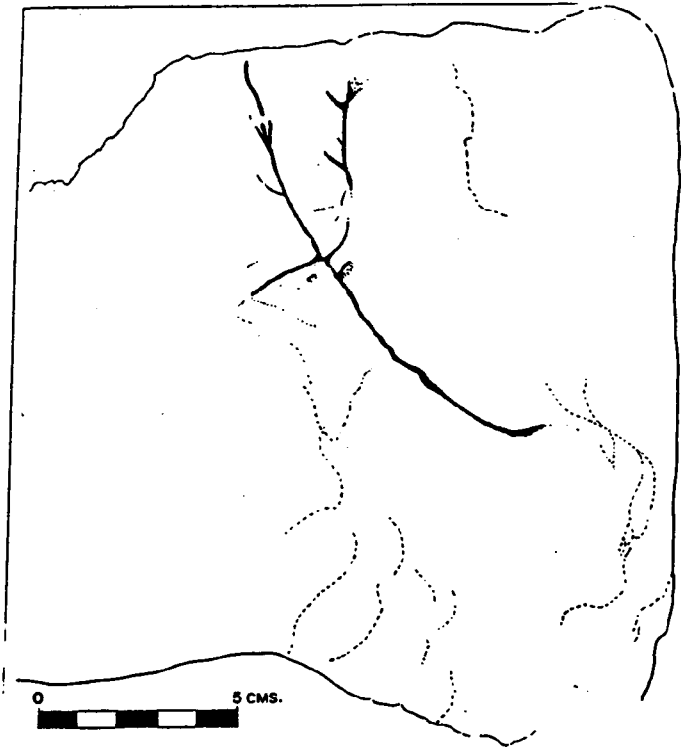

Fig. 3: Gravat parietal naturalista de la Cova de la Taverna, el primer que ha aparegut a Catalunya. s/Viñas

---

Visita a la Gouffre d'Aphanicé

Per A. Batllori

A principis de 1971 s'obrí la dolina que dóna accés a aquest avenc. La primera visita la realitzà el C.E. de Pau, grup que arribà a -155 m., a l'inici d'un esplèndid pou.

El 15 d'agost de 1972 aquest grup amb l'ajut de la Gendarmeria, intenta fixar un torn per a descendir el pou, però les violentes pluges van obligar a ajornar-lo. El 16 de setembre de 1972, un grup de tres espeleòlegs J. Combreret, P. Corbion, R. Gomez, aconseguen el descens d'aquest pou assolint de vertical - 328 m.

Nosaltres des de feia temps, teníem interès per baixar a aquest avenc, però sempre per diferents motius ho havíem postergat. Finalment, en un pont de 3 dies un grup de la S.I.E. de Barcelona, format per 4 persones, es decideix a explorar-lo, però les pluges que havien caigut i continuaven caient, frustrarien aquest primer intent, doncs si bé l'exploració amb bon temps és difícil, amb molta aigua resulta extremadament perillosa. Tot i així, vam entrar a l'avenc fins al nínxol del pou de 328 m. on conflüa l'aigua del tram d'accés al pou i de la part superior d'aquest, a causa d'això vam decidir deixar-ho correr, iniciant l'ascens que va resultar dificultós donat l'augment del cabal d'aigua. Un cop a l'exterior pleguem les cordes i decidim tornar al cap de quinze dies.

A les dues setmanes, només vam coincidir tres companys el J. RIUS, el M. BORONAT, i jo aquest cop no plovia, i això ens va fer créixer les esperances de poder dur a bon termini l'exploració de l'avenc. Per davant teníem dos dies per instal·lar i desequipar la cavitat. Aproximadament al mig dia entrem amb quasi 600 m. de corda. Un de nosaltres instal·larà els primers pous de 60 m., 50 m., 7m, 17m fins l'entrada del pou dels Pirates aquí un altre company equiparà els 85 m. de la primera tirada, fins aconseguir el pèndol necessari per arribar al nínxol, on tót just hi ha lloc per dues persones, el tercer de nosaltres efectua el descens de la tirada restant de 240 m. aeris, sense cap fraccionament. Em vaig trobar amb alguns problemes en el decurs de la davallada, doncs els 240 m. de corda que porto penjant dins un petate van sortint a mida que vaig baixant fins que la mala sort fa que s'enredi tot just quan em dispo a fer el nus per empalmar el 200 m. amb la corda de 60 m., després d'una bona estona de lluita aconseguixo desfer els bucles i continuar el descens. Només en aquesta tirada, un pel accidentada, s'inverteix quasi bé una hora.

El pou de 328 m. és d'enormes dimensions en un extrem podem veure una gran diàclasi que es va tancant a mesura que ens anem apropant al fons del pou, en el tram final aquest va reduint les dimensions fins arribar al sòl. La planta és d'uns 6 x 10 m.

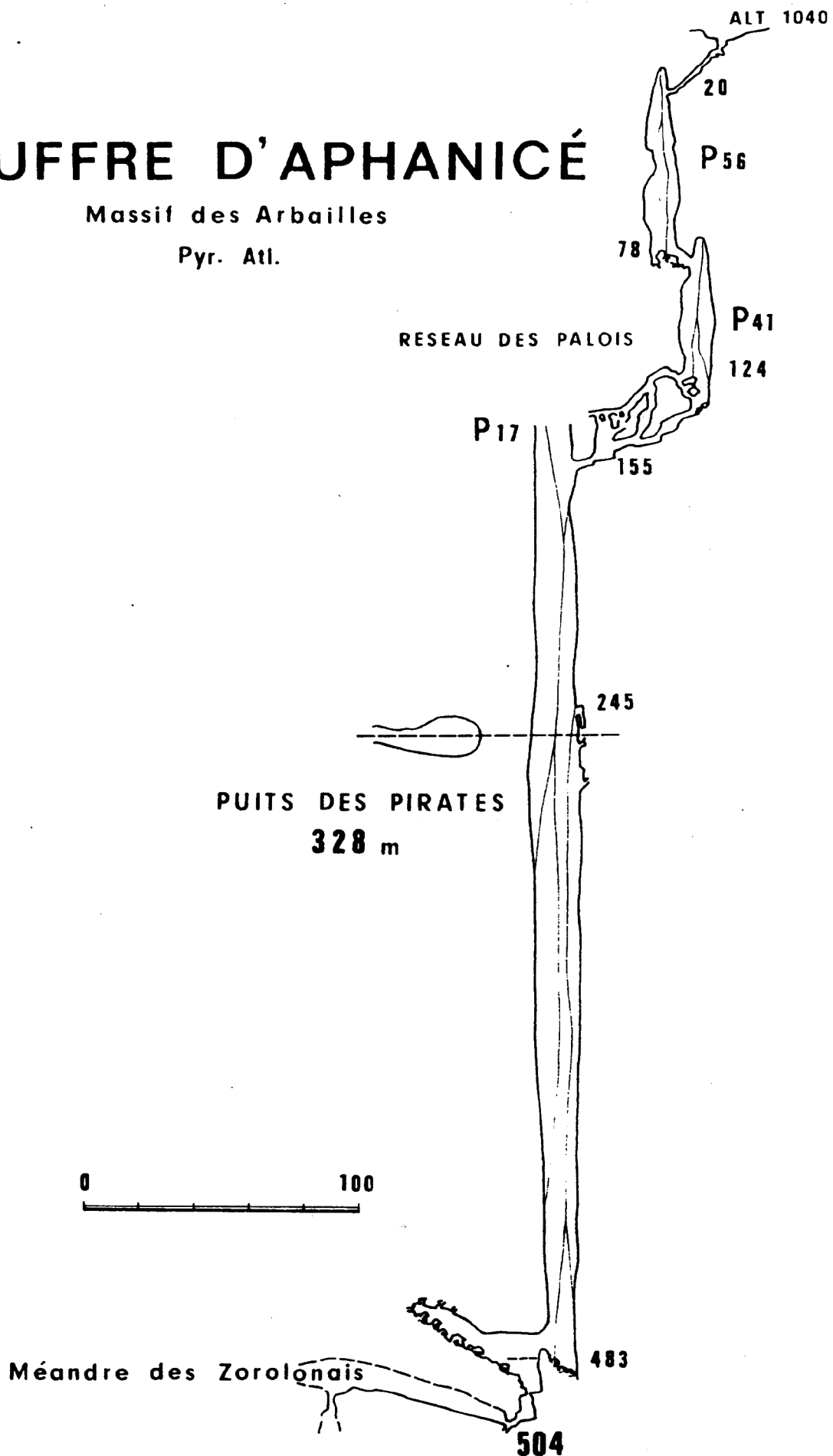
La forma d'altaveu del pou ens va ajudar bastant a entendre'ns, fucilitant la comunicació entre els que estaven a baix del pou i els que encara estaven al nínxol. Un cop tots a baix, pujem per una rampa inestable que ens porta a la boca de l'últim pou de la cavitat, que té una vertical de 21 m. amb una repisa a la meitat; probablement aquest és de l'Aphanicé el pou amb les dimensions més reduïdes. Baixant-lo ja finalitza l'exploració de la cavitat i comença l'aspecte més pesat de l'ascens i en especial del gran pou dels Pirates on triguem al voltant d'una hora i quart cadascú.

Un cop a dalt comencem a recuperar les cordes amb el sistema del "socratira" és a dir, a força de braços. Quan estem esgotats, deixem de recuperar i pujem a l'exterior on menjem una mica i dormim unes quantes hores. Al matí següent tor-

GOUFFRE D'APHANICÉ

Massif des Arbailles

Pyr. Atl.

EXTRET de:

P. COURBON Atles des Grandes Gouffres du monde , 1979, pag. 118.

nem a entrar en la cavitat i en sis hores acabem de treure la resta de material cap a l'exterior, allí l'ordenem i el pujem. El dia següent l'empreem en el viatge de tornada a Barcelona on sofrim les habituals retencions de trànsit que s'origuen en els caps de setmana llargs.

En aquesta esportiva exploració vam aprofitar l'existència d'un refugi construït pels francesos a uns 5 minuts de la boca de l'avenc amb estufa i cuina de dimensions petites, però que serveix per l'estància d'un equip de 3 a 4 persones, que d'altra banda, és el més recomanable per efectuar una exploració d'aquestes característiques, doncs més gent pot ser problemàtic donat el llarg temps d'espera sota el gran pou.

ACCES:

Agafar la nacional 240 d'Oscà a Pamplona i en la Vall del Roncal, ens desviem cap a una de les dues opcions viables bé pel pas fronterer de Larrau (obert els mesos d'estiu, a l'hivern i part de la tardor està tancat) o bé el pas de Valcarlos direcció Roncesvalles (pas obert tot l'any). Un cop a França ens dirigirem al poble Mauleon-Licharre, d'on surt una pista asfaltada que passa molt aprop del coll d'Aphanicé, on es troba la boca de l'avenc molt visible perquè el seu voltant està tancat amb filferro espinós.

FITXA TECNICA:-

TRAM	CORDA	INSTAL.LACIO.
P 46 m	60 m	1 biga de ferro travada a la paret.
P 41 m	50 m	id. id.
P 2 m	7 m	2 spits flanqueix del pou a 5 m del terra.
P 17 m	20 m	2 spits voreda del pou.
P 328 m	85 m	1 spit d'assegurança a l'entrada del meandre. 2 spits capçalera del pou.
	200 m i 50 m	2 spits nínxol
P 20 m	30 m	2 spits llavi pou.

Inventari de publicacions periòdiques espeleològiques de l'Estat Espanyol (1950-86)

Per J. Lloret

1. RESUM

Recull de revistes, butlletins, fulls informatius i tota mena de publicacions periòdiques, específicament espeleològiques, editades arreu de l'Estat Espanyol des de 1950 fins el novembre de 1986. S'inventarien 91 publicacions, amb 96 títols que representen uns 558 números apareguts al llarg d'aquests 37 anys.

A més d'aquesta recopilació documental, es faciliten, amb una finalitat pràctica, dades completes de contacte per a totes les revistes que des del 1984 inclòs, fins ara, han publicat algun número (en total 37).

Finalment, s'ofereix un complement estadístic: quantitat de números per anys, distribucions geogràfica i tipològica dels editors.

2. PRESENTACIÓ

Per "publicacions periòdiques espeleològiques" entenem aquelles que reuneixen les següents característiques:

- Editades amb projecció de continuïtat. Això inclou, fins i tot, aquelles nombroses revistes i butlletins dels que només ha arribat a veure la llum el primer número.
- Aquesta pretesa continuïtat planeja mantenir-la sempre el mateix ens editor. Això exclou un camp de gran interès: comunicacions de congressos nacionals, simposis regionals i, en general, les memòries d'actes de periodicitat anual o bienal, com jorades, campaments, etc.
- Temàtica específicament espeleològica o editades per algú que es defineix com a espeleòleg. Això exclou les nombrosíssimes revistes publicades per centres excursionistes, societats arqueològiques, etc., que habitualment contenen articles relacionats amb el món subterrani.

L'objectiu d'aquest treball és doble:

- Documental: recordar quines són o han sigut, on s'han editat, amb quina continuïtat, etc.
- Pràctic: per als compradors, bescanviadors, escriptors i col·leccionistes en general. En aquest sentit, es faciliten dades completes de contacte, però sols per les publicacions que podem considerar encara vives.

Tanmateix, la forma en que es presenta el recull, permetrà als afeccionats bibliòfils anar taltant aquells exemplars que ja tenen i contribuir al seu control de llurs biblioteques per tal de poder planificar campanyes de persecució i obtenció d'aquells elements que els manquen per completar "la cole".

Aquest inventari no és res més que l'actualització de l'article "Revistas Espeleológicas Españolas", publicat per l'autor el 1980(2), motivada pel notable augment de títols hagut durant aquests set anys. Una fracció d'aquesta actualització va ésser presentada el maig del 1985 al "1er. Congrés Català d'Espeleologia" (3), comprnent sols les revistes catalanes i un annex amb les de la resta del territori dels Països Catalans, que de moment resta inédita. Al 1980 parlàvem de menys de 60 títols, amb uns 300 números; ara tenim 91 i 558 respectivament.

Finalment, preguem benevolència per les omissions i errors, totalment involuntaris, que pugui haver-hi en aquest aplec. I ens complau agrair la col·laboració de MONTSERRAT UBACH i TARRES, revisora del treball, i JULIA PRATS MESTRE, correctora de l'Aspecte lingüístic. També agraeixo l'ajut facilitat per amics com LUIS BOHIGAS ROLDAN (Cantàbria), JESUS MARIA LZ DE IPIÑA (Araba) i especialment MANUEL J. GONZALEZ RIOS (Andalúcia) i JOSEP FERNANDEZ PERIS (València), a

---

aquest darrer especialitzat en la branca valeciana d'aquesta interessant fracció de la documentació espeleològica hispànica (4).

3. SISTEMÀTICA

Presentem 96 títols, mitjançant 91 fitxes ordenades alfabèticament, per noms de publicacions i 5 complements. Dintre de cada fitxa oferim, d'acord amb les premisses de treball:

1. Títol.
2. Grup editor. Entitat a la que pertany.
3. Adreça (carrer, número i pis).
4. Codi postal, població i província.
5. Números editats i anys d'aparició:
  - Els anys entre parèntesi corresponen a edicions on no surt pas l'any d'aparició i aquesta dada ha sigut estimada.
  - El anys amb interrogant fan referència a revistes que no hem pogut pas consultar personalment i són, per tant, suposats.
6. Observacions diverses:
  - Canvis de denominació de la publicació durant la seva evolució cronològica.
  - Canvis de nom de l'editor.
  - Dades sobre la desaparició.
  - Altres observacions generals.

N'hi ha 54 publicacions per les quals no hem volgut omplir l'apartat "3" de les fitxes (adreça" ni el codi postal al cap "4". Són aquelles que compleixen una o ambdues de les següents condicions.

- No coneixem pas cap exemplar des del 1984.
- Es tenen confirmades notícies de la desaparició de la revista i/o fins i tot del grup editor.

D'aquesta manera, al primer cop d'ull, el subscriptor o bescanviador potencial estarà en condicions de deduir la inconveniència de tractar de contactar per obtenir hipotètics nous números. Tot i això,, les altres 37 revistes venen assenyalades amb dos asteriscs (**) per remarcar-les encara més.

L'inventari ha sigut tancat a principis de desembre del 1986, abarçant doncs un període de 37 anys (des del 1950, en que surt el primer volum de "Speleon").

Abreviatures: c.: carrer/calle.

Núm.: Número/s.

Publ.: Publicació/ns.

Ref.: Referència (número de fitxa).

Sense post. cont.: Sense posterior continuïtat.

4. INVENTARI

01.1. ABISMOS

2. Grup d'Espeleològia Avenc. Organización Juvenil Española.
4. Badalona (Barcelona).
5. 1-1975. 2-1976. 3-1976. 4-1976. 5-1977. 6-1978?. 7-1978.
6. Sense post. cont.

02.1. ACTAS ESPELEOLOGICAS. **

2. Institut d'Estudis Espeleològics de Sabadell.
3. Apartat 1.055.
4. 08280 Sabadell (Barcelona).
5. 1-1979. Monografia I-1980. 2-1986.

03.1. ALYEN

2. Grupo Exploraciones Subterráneos. Grupo Empresa Empetrol.
  4. Madrid.
  5. 1-1980.
-

5. 1-1980.
  6. Sense post. cont.
- 04.1. ANDALUCIA SUBTERRANEA. **
    2. Federación Andaluza de Espeleología.
    3. Apartado 2.093.
    4. 29080 Málaga.
    5. 1/2-1979.3-1980. 4-1981. 5-1982. 6-1986.
    6. Els primers 5 núm. van ésser publicats quan la seu de la F.A.E. era a Granada i com editor del primer figuraba el desaparegut "Comité Andaluz de Espeleología".
- 05.1. ANUARIO DE LA F.E.E. **
    2. Federación Española de Espeleología.
    3. c. Francesc Cambó, 14 9é B
    4. 08003 Barcelona.
    5. "1979"-1980. "1980"-1981. "1981"-1982. "1982"-1983. "1983"-1984. "1984"-1985. "1985"-1986.
    6. Els primers tres eren editats per la desapareguda "Sección Española de Espeleología".
- 06.1. ARRIOTSA
    2. Grupo Espeleológico Esparta.
    4. Barakaldo (Bizkaia).
    5. 1-1981.
    6. Sense post cont.
- 07.1. AVENC.
    2. Escuela Provincial de Espeleología. Organización Juvenil.Española.
    4. València.
    5. 1-1974. 2-1975.
    6. Deixa de publicar-se.
- 08.1. AVENC:
    2. Secció d'Espeleologia. Centre Excursionista de Alcoi.
    4. Alcoi (Alacant).
    5. 1-1967. 2-1967. 3-1968. 5-1968. 6-1968. 7-1979. 8-1969. 9-1969.
    6. Sense post. cont.
- 09.1. BIBLIOGRAFIA ESPELEOLOGICA HISPANICA **
    2. Centre de Documentació Espeleològica.
    3. Apartat 32.110.
    4. 08080 Barcelona.
    5. 1-1980. 2-1981. 3-1981. 4-1982. 5-1984.
    6. En preparació els núm 6,7 i 8.
- 10.1. BOLETIN CANTABRO DE ESPELEOLOGIA **
    2. Federación Cántabra de Espeleología.
    3. c.Rubio, 2 2º.
    4. 39007 Santander (Cantabria).
    5. 1-1981. 2-1982. 3-1982. Monográfico Udías-1983. 4-1984. 5-1984. 6-1986
    6. Substitueix a "Noroeste" (ref.75).
- 11.1. BOLETIN DE ACTIVIDADES ESPELEOLOGICAS.
    2. Grupo de Espeleología. Club Deportivo Aloña Mendi.
    4. Oñate (Gipuzkoa).
    5. 1-1976.
    6. Sense post. cont.
- 12.1. BOLETIN DE CONTRIBUCION AL CATALOGO ESPELEOLOGICO DE LA PROVINCIA DE HUESCA.

-
2. Grupo de Investigaciones Espelológicas Peña Guara. Centro Excursionista Peña Guara.
  4. Huesca.
  5. 1-1972. 2-1973. 3-1973. 4-1974.
  6. Sense post. cont.
- 13.1. BOLETIN DE INFORMACION SIRE (BOIS).
    2. Sección de Investigaciones Espeleológicas. Unió Excursionista de Catalunya. (Sants).
    4. Barcelona.
    5. 1-1966. 2/3-1966. 4-1967. 5-1967. 6-1967. 7/8-1967. 9-1967. 1-1969. 2-1970. 3-1970. 4-1970. 5-1971. 1/2-(1977). 3/4-(1978). 5-1980. 6-1981.
    6. Com es pot veure per la seva numeració, aquest butlletí ha tingut tres èpoques diferents. Sense post. cont.
- 14.1. BOLETIN DEL GRUPO DE ESPELEOLOGIA DEL MUSEO DE PREHISTORIA.
    2. Grupo Espeleológico. Museo de Prehistoria
    4. Santander (Cantabria).
    5. 1-1976.
    6. Sense post. cont.
- 15.1. BOLETIN ESPELEOLOGICO G.E.S.-C.E.C.
    2. Grupo de Exploraciones Subterráneas. Centro Excursionista de Crevillente.
    4. Crevillente (Alacant).
    5. 1-1981. 2-1982. 3-1982. 4-1982.
    6. Sense post. cont.
- 16.1. BOLETIN ESPELEOLOGICO S.I.E.P.
    2. Sección de Investigaciones espeleológicas. Centre Excursionista Poblet
    4. Barcelona.
    5. 1-1968. 2-1968. 3-1968. 4-1968. 5-1970. 6-1977. 7-1977. 8/9-1978. 10-1978. 11-1979. 12-1980. 13-1981. 14-1982.
    6. Sense post cont.
- 17.1. BOLETIN G.E.T. **
    2. Asociación Espeleológica GET.
    3. Apartado 445.
    4. 28080 Madrid.
    5. 1-1979. 2/3-1983. 4-(1986).
    6. Com a editor del primer núm. figuraba "Grupo Espeleológico Telefónica".
- 18.1. BOLETIN INFORMATIVO C.R.C.C.E.
    2. Comité Regional Castellano Centro de Espeleología. Federación Castellana de Montañismo.
    4. Madrid.
    5. 1-1977. 2-1978.
    6. Editor desaparegut, substituït per la "Federación Madrileña de Espeleología". Publ. desapareguda, substituïda pel "Boletín Trimestral C.R.C.C.E." (ref. 22)
- 19.1. BOLETIN INFORMATIVO C.R.S.E.
    2. Comité Regional Sur de Espeleología. Federación Andaluza de Montañismo.
    4. Priego de Córdoba (Cordoba).
    5. 1-1970.
    6. Publicació desapareguda. Posteriorment, el 1972, el C.R.S.E., llavors amb seu a Màlaga, va iniciar una altra publicació, amb el mateix nom, editada pel G.E.S.M. i que més tard va seguir la seva trajectòria amb el nom de "Monografías Espeleológicas" (ref. 93).
- 20.1. BOLETIN S.E.C.E. GANDIA **
    2. Secció d'Espeleologia. Centre Excursionista de Gandia.
-

3. Apartat 109.
  4. 46780 Gandia (València).
  5. 0-1983. 1-1983. 2-1984.
  6. Full intern.
- 21.1. BOLETIN STD.
    2. Grupo Espeleológico Standard. Grupo de Empresa de Standard S.A.
    4. Madrid.
    5. 1-1978. 2-1979.
    6. Publ. desapareguda, substituïda per "Cavidades y senos" (ref.29).
- 22.1. BOLETIN TRIMESTRAL C.R.C.C.E.
    2. Comité Castellano-Centro de Espeleología. Federación Castellana de Montaña:
    4. Madrid.
    5. 1-1979. 2-1979.
    6. Fulls informatius relatius a la zona "Castellana-Centro". Editor desaparegut substituït per la "Federación Madrileña de Espeleología". Substituïda al "Boletín Informativo C.R.C.C.E." (ref.18).
- 23.1. BUTLLETI DE DIVULGACIÓ ESPELEOLOGICA.
    2. Equip de Recerques Espelològiques. Agrupació Excursionista de Catalunya.
    4. Barcelona.
    5. 0-1979.
    6. Sense post. cont.
- 24.1. BUTLLETI DE RELACIO D'ACTIVITATS.
    2. Grup d'Investigacions Espeleològiques. Agrupació Excursionista de Granollers.
    4. Granollers (Barcelona).
    5. 1-1971.
    6. Sense post. cont.
- 25.1. BUTLLETI INFORMATIU G.E.S. **
    2. Grup d'Exploracions Subterrànies. Club Muntanyenc de Terrassa.
    3. Portal Cremat, 24 2on.
    4. Terrassa (Barcelona).
    5. 1-(1979). 2-1979. 3-1982. 4-1985.
    6. A partir del núm. 4 sembla que la revista passa a denominar-se "G.E.S. Butlletí". (ref.96).
- 26.1. CARBONATO. **
    2. Grup d'Exploracions i Recerques Subterrànies. Agrupació Excursionista Muntanya.
    3. c. Coroleu, 18.
    4. 08030 Barcelona.
    5. 1-1979. 2-1981. 3-1983. 4-1984. 5-1986.
- 27.1. CAVERNANGO
    2. Grupo Espeleológico. Centro Excursionista de Alicante.
    4. Alacant.
    5. 1-1968. 2-1969.
    6. Sense post. cont.
- 28.1. CAVERNAS **
    2. Grup Espeleològic Badalona. Centre d'Estudis Geogràfics. Cor de Marina
    3. 08911 Badalona (Barcelona).
    5. 1-1963. 2-1964. 3-1965. 4-1965. 5-1965. 6-1965. 7-1966. 8-1966. 9-1967. 10-1968. 11-1969. 12-1970. 13-1970. 14-1970. 15-1970. 16-1971. 17-1971. 18-1973. 19/20-1976. 21-1979. Especial I-1986.

- 29.1. CAVIDADES Y SENOS. **
2. Asociación Deportivo Cultural STD.
  3. c. Labrador, 10 1º B.
  4. 28005 Madrid.
  5. 1-1986.
  6. Substitueix al "Boletín STD" (ref.21).
- 30.1. C.I.E.
2. Centre d'Investigacions Espeleològiques.
  4. Barcelona.
  - 5- 0-1982.
  - 6- Grup i publi. desapareguts.
- 31.1. CIRCULAR INFORMATIU
2. Espeleo Club de Sabadell. Unió Excursionista de Sabadell.
  4. Sabadell (Barcelona).
  5. 1-1977. 2-1978. 3-(1978). 4-1980.
  6. Sense post. cont. Fulls informatius interns.
- 32.1. COMUNICACIONES SOBRE EL CARST EN LA PROVINCIA DE MURCIA.
2. Servicio de Investigación, Mantenimiento y Defensa de la Naturaleza. Diputación Provincial de Murcia.
  4. Murcia.
  5. 1-1975. 2-1979.
  6. Sense post. cont.
- 33.1. CUADERNOS DE DIVULGACION ESPELEOLOGICA.
2. Secció d'investigacions Espeleològiques. Centre Excursionista Àliga
  4. Barcelona.
  5. 1-1970.
  6. Sense post. cont.
- 34.1. CUADERNOS DE ESPELEOLOGIA.
2. Sección de Espeleología Sautuola de Santander. Museo de Prehistoria.
  4. Santander (Cantabria).
  5. 1-1965. 2-1966. 3-1968. 4-1969. 5/6-1971. 7-1973. 8-1975. 9/10-1982.
  6. Publ. desapareguda.
- 35.1. CUADERNOS VALENCIANOS DE ESPELEOLOGIA.
2. Grupo Espeleológico Vilanova i Piera. Diputación de València.
  4. València
  5. 1-1961.
  6. Desaparició del grup editor pels voltants del 1978.
- 36.1. DIVULGACIONES ESPELEOLOGICAS.
2. Secció d'activitats Subterrànies. Club Gimnàstic Barcelonés.
  4. Barcelona.
  5. 1-1970.
  6. Sense post. cont.
- 37.1. ELECTRON.
2. Spelunca. Organización Juvenil Española.
  4. Barcelona.
  5. 1-1973?. 2-1973?.
  6. Sense post. cont.
- 38.1. EL TOPOLOCO
2. Federación Aragonesa de Espeleología (Barcelona)
  4. Zaragoza
  5. 1-1971.
  6. Sense post. cont.

- 39.1. ENDINS. **
2. Federació Balear d'Espeleologia.
  3. c. Verge de Lluch, 10 entresol.
  4. 07001 Ciutat de Mallorca (Mallorca, Balears).
  5. 1-1974. 2-1975. 3-1976. 4-1977. 5/6-1979. 7-1980. 8-1981. 9-1982. 10/11-1985. 12-1986.
- 40.1. ESPELEO.
2. Club Alpino Popular.
  4. Madrid.
  5. 1- (1981).
  6. Sense post. cont.
- 41.1. ESPELEO CLUB
2. Espeleo Club de Sabadell. Unió Excursionista de Sabadell.
  4. Sabadell (Barcelona).
  5. 1-1970. 2-1970.
  6. Publ. desapareguda, sbstituïda per "Circular Informatiu" (ref. 31).
- 42.1. ESPELEOLEG. **
2. Equip de Recerques Espeleològiques. Centre Excursionista de Catalunya.
  3. c. Paradís 10.
  4. 08002 Barcelona.
  5. 1-1966. 2-1967. 3-1967. 4-1967. 5-1968. 7-1968. 8-1969. 9-1969. 10-1970. 11/12-1970. 13-1970. 14/15-1971. 16-1972. 17-1973. 18-1973. 19-1974. 20-1974. 21-1974. 22-1975. 23-1976. 24-1976. 25-1977. 26/27-1978. 28-1979. 29-1979. 30-1980. 31-1980. 32-1981. 33-1982. 34/35-1983. 36-1985.
  6. En preparació núm. 37.
- 43.1. ESPELEOLOGIA ASTURIANA. **
2. Federacion Asturiana de Espeleología.
  3. Apartat 540.
  4. 33080 Oviedo (Asturies).
  5. 1-1980. 2-1980. 3-1980?. 4-1981. 5-1981. 6-1981. 7-1983.
  6. Publicats per la desapareguda "Delegación Asturiana de la Federación No-roeste de Espeleología"
- 44.1 ESPELEOSIE. **
2. Secció d'Investigacions Espeleològiques. Centre Excursionista Aliga.
  3. c. Viladomat 152.
  4. 08015 Barcelona.
  5. 1-1967. 2-1968. 3-1968. 4-1969. 5-1970. 6-1970. 7-1970. 8-1970. 9-1970. 10-1971. 11-1972. 12-1972. 13-1972. 14-1973. 15-1974. 16-1974. 17-1975. 18-1976. 19-1976. 20-1977. 21-1978. 22-1978. 23-1979. 24-1980. 25-1981. 26-1983. 27-1985. 28-1986.
- 45.1. ESPELEO SUR. **
2. Sociedad Grupo de Espeleólogos Granadinos.
  3. Apartat 581.
  4. 18080 Granada.
  5. 1-1982. 2-1982. 3-1983. 4-1984. 5-1985.
  6. Fins el segon núm. es titulava "Boletín Informativo" (ref 93). Recull informatiu de caire intern.
- 46.1. ESPELEOTECNICA. **
2. Federación Madrileña de Espeleología.
  3. c. Carranza 6 2ª izda.
  4. 28004 Madrid.
  5. 0-1977. 1-1978. 2/3-1984.

-
6. Inicialment publicada pel desaparegut "Comité Regional Centro de Espeleología".
- 47.1. ESTUDIOS DEL G.E.A. **
2. Grupo Espeleológico Alavés. Diputación Foral de Alava.
  3. Consejo de cultura. Departamento de Publicaciones.
  4. Gasteiz (Araba).
  5. "1962/63"-(1963). "1963/64"-1965. 3-1967. 4-(1971). 5-1983.
  6. En premsa el volúm 6-1986.
- 48.1. EXPEDICION.
2. Grupo Espeleológico Marcel Loubens.
  4. València.
  5. 1-1978. 2/3-1978.
  6. Sense cont. post.
- 49.1. EXPLORACIONES. **
2. Espeleoclub de Gràcia.
  3. c. Secretari Coloma, 3.
  4. 08025 Barcelona.
  5. 1-1977. 2-1978. 3-1979. 4-1980. 5-1981. 6-1982. 7-1983. 8-1984. 9-1985.
  6. Els primers núm. van ésser editats pel Grup Geogràfic de Gracia. En preparació el núm. 10-1986.
- 50.1. FULLS PERIÒDICS D'INFORMACIÓ GENERAL. **
2. Federació Catalana d'Espeleologia.
  3. c. Comtal, 9 pral. 2ª.
  4. 08002 Barcelona.
  5. 1-1981. 2-1981. 3-1982. 4-1982. 5-1982. 6-1982. 7-1983. 8-1983. 9-1983. 10-1983. 11-1984. 12-1984. 13-1984. 14-1984. 15-1985. 16-1985. 17-1985. 18-1986. 19-1986. 20-1986. 21-1986.
  6. Fulls informatius de tot l'àmbit de la F.C.E.
- 51.1. GEOS.
2. Grupo Espeleológico Norbert Casteret. Organización Juvenil Española.
  4. Madrid.
  5. 0-(1978). 1-(1978).
- 52.1. GEO Y BIO KARST.
2. J.M. Armengou (Editor)
  3. Barcelona.
  5. 0-1964. 1-1964. 2-1964. 3-1964. 5/6-1965. 7-1965. 8-1965. 9-1966. 10-1967. 11-1967. 12-1967. 13-1967. 14/15-1968. 16/17-1968. 18-1968. 19-1969. 20/-21-1969. 22-1969. 23-1969. 24-1970. 25-1970. 26-1970. 27-1970. 28-1971. 29-1971. 30-1971. 31-1972. 32-1972. 33-1973.
  6. Publ. desapareguda.
- 53.1. GOURS.
2. Grup Espeleològic. Secció Excursionista. Foment Martinenc.
  4. Barcelona.
  5. 1-1973. 2-1974. 3-1976, 4-1977. 5-1978. 6-1979. 7-1980. 8-1981. 9-1982. 10-1984.
  6. Es pot donar per desapareguda. Els dos últims núms. ja van ésser publicats. per un col·lectiu diferent.
- 54.1. GRALLERA. **
2. Grup Espelològic Lleidatà. Centre Excursionista de Lleida.
  3. Apartat 242.
  4. 25080 Leida.
  5. 1-1984.
-

- 55.1. GRUPO ESPELEOLOGOS GRANADINOS.
 2. Grupo Espeleologos Granadinos.
 4. Granada.
 5. 0-1980.
 6. Publ. substituïda per "Spes".
- 56.1. GRUTA
 2. Escuela Provincial de Espeleología Jesus Bellido. Organización Juvenil Española.
 4. Madrid.
 5. 1-1976. 2-1976. 3-1976. 4-1976. 5-1977.
 6. Sense post. cont.
- 57.1. IDOUBEDA. **
 2. Club Deportivo. Universidad Politécnica de València.
 3. Bescanvis:
 Josep Fernandez Peris.
 c. Hermanos Villalonga, 25 14º.
 46020 València.
 4. 46020 València.
 5. 1-1986.
- 58.1. ILDOBATES.
 2. Grup Espeleològic Pedraforca. Agrupació Excursionista Pedraforca.
 4. Barcelona.
 5. 1-1971. 2-1972. 3/4-1973. 5-1974. 6-1975.
 6. Sense post.cont.
- 59.1. INFORMACION ESPELEOLOGICA DE LA S.E.C.E.S.
 2. S.E.C.E.S. Instituto Paleontològic Provincial.
 4. Sabadell (Barcelona).
 5. 1-1972.
 6. Sense post.cont.
- 60.1. IXILTASUN IZKUTUAK **
 2. Speleo Club Beti Goruntz.
 3. Ocharcoaga. Bloque 34. P-40 izda.
 4. 48004 Bilbo (Bizkaia).
 5. 1-1977. 2-1977. 3-1977. 4-1978. 5-1978. 6-1978. 7/9-1979. 10-1980. 11-1985.
- 61.1. IXODES. **
 2. Grupo Espeleológico Lienense Ixodes.
 3. c. Pirineos. Bloque 4, 3º derecha.
 4. 11303 La Línea de la Concepción (Cadiz).
 5. 0-1985.
 6. Full informatiu intern.
- 62.1. JUMAR. **
 2. Sección Espeleológica. Club Deportivo. Escuela Técnica Superior de Ingenieros Industriales. Universidad Politécnica.
 3. Apartado 6.039.
 4. 28080 Madrid.
 5. 1-1978. 2-1978. 3-1979. 4-1980. 5-1982. 6-1985.
- 63.1. KAITE.
 2. Gurpo Espeleológico Edelweiss. Diputación Provincial.
 4. Burgos.
 5. 0-1972. 1-1978. 2-1981. 3-1983.
 6. Sense post. cont.

- 64.1. KARREM.
 2. Sección de Exploraciones Subterráneas. Club de Montaña Antiguos Alumnos San José.
 4. València.
 5. 1-(1975). 2- 1976.
 6. Publ. editada conjuntament per les dues entitats citades. Sense post. cont.
- 65.1. KOIBE. **
 2. Grupo Espeleológico Vizcaino. Diputación Foral del Señorío de Vizcaya.
 3. Apartat 55.
 4. 48080 Bilbo (Bizkaia).
 5. 1-1969. 2-1970. 3-1971. 4-1972. 5-1974. 6-1976. 7-1977. 8-1978. 9-1979. 10 (1)-1980. 10(2)-1980. 11-1981. 12-1982. 13-1983.
 6. Des del núm. 10(1) deixà de subtitolar-se "Boletín del G.E.V.:" per ésser "Revista de Ciencias".
- 66.1. LAPIAZ. **
 2. Federació Valenciana d'Espeleologia.
 3. Peu de la Creu, 12 5é.
 4. 46001 València.
 5. 1-1973. 2-1974. 2-1975. 3-1976. 4-1977. 1-1978. 2-1978. Monografia I-1979. 3/4-1979. 5-1980. 7-1981. 9-1982. 10-1982. 11-1983. 14-1985. Monografia I-1979.
 6. Els primers núm. eren editats pel desaparegut "Comité Valenciano de Espeleología". Els núm. 1 i 2 es denominaren "Boletín Informativo" (ref.92).
- 67.1. LEIZEAK.
 2. Espeleologiako Eusko Batzordea (Federación Vasca de Espeleología).
 4. Bilbo (Bizkaia).
 5. 1-1981. 2-1983.
 6. Sense post. cont.
- 68.1. LOS SOTANOS DE LA TIERRA.
 2. Grupo Espeleológico de Santander. Club Alpino Tajahierro.
 4. Santander (Cantabria).
 5. 1-1979. 2/3-1979. 4-1979. 5-(1982).
 6. Sense post. cont.
- 69.1. MEDITERRANEA. **
 2. Grupo Mediterranea d'Investigacions Speleològiques.
 3. c. Andrade, 76 6^a-1^a.
 4. 08020 Barcelona.
 5. 1-1965. 2-1966. 3-1967. 4/5-1969. 6-1970. 7-1972. 8-1974. 9-1975. 10-1977. 11-1979. 12-1982. 13-1985.
 6. Bàsicament és tracta d'una publ. arqueològica, pero, per ésser editada per un grup que es defineix com espeleològic, la incloem.
- 70.1. MENORIA DE ACTIVIDADES.
 2. Sección de Espeleología. Grupo de Montña Vivac. Centro de Enseñanzas Integradas.
 4. Alcalá de Henares (Madrid).
 5. Memorias 81/82-(1982).
 6. Sense post. cont.
- 71.1. MEMORIAS A.C.D.P.S.
 2. Asociación Cántabra de Defensa Patrimonio Subterráneo.
 4. Santander (Cantabria).
 5. "1979"-(1980). "1980/81"-(1982).
 6. Sense post. cont.

- 72.1. MES AVALL.
 2. Secció d'Exploracions Subterrànies. Club d'esqui Puigmal.
 4. Barcelona.
 5. 1-1977.
 6. Sense post. cont.
- 73.1. MESETARIA **
 2. Federación de Espeleología de la Rioja.
 3. Muro de la Mata, 5 Casa de Deporte.
 4. 28060 Logroño (La Rioja).
 5. 0-1982. 1-1984.
 6. El diposit legal de la revista corresponia a la província de Burgos. Aquests dos núm. van ésser editats per la desapareguda "Federación Castellana-Norte de Espeleología".
- 74.1. MONOGRAFIAS ESPELEOLOGICAS.
 2. Grupo de Exploraciones Subterráneas. Sociedad Excursionista de Málaga.
 4. Málaga.
 5. 0-1972. 1-1972. 2-1973. 0-1974. 1-1975. 2-1976. 3-1983.
 6. Sense post. cont. Els primers núm. van ésser publicats com "Boletín Informativo del C.R.S.E." ("Comité Regional Sur de Espeleologia") (ref.94).
- 75.1. NORDESTE
 2. Federación Cántabra de Espeleología.
 4. Santander (Cantabria).
 5. 1-1981.
 6. Aquest núm. va ésser publicat per la desapareguda "Federación Noroeste de Espeleología" Substituït pel "Boletín Cántabro de Espeleología" (ref. 10).
- 76.1. NUESTRA ESPELEO. **
 2. Secció d'Espeleologia La Senyera.
 3. c. Pintor Pere Cabanes, 22.
 4. 46019 València.
 5. 0-1981. 1-1981. 2-1981. 3-1981. 4-1981. 5-1981. 6-1981. 7-1981. 8-1981. 9-1982. 10-1982. 11-1982. 12-1983. 13-1983. 14-1984. 15-1985.
- 77.1. POLJE.
 2. Secció d'Espeleologia Gelera. Grup de Muntanya Gelera.
 4. Barcelona.
 5. 1-1980.
 6. Sense post. cont.
- 78.1. S.I.E. INFORMACIO **
 2. Secció d'Investigacions Espeleològiques. Centre Excursionista Aliga.
 3. c. Viladomat 152.
 4. 08015 Barcelona.
 5. 1-1971. 2-1971. 3/4-1971. 5-1971. 6-1972. 1-1985. 2-1985 3-1985. 4-1985.
 6. Fulls informatius interns amb dues èpoques.
- 79.1. SIL. **
 2. Federación Leonesa de Espeleología.
 3. Apartat 71.
 4. 240080 León.
 5. 1-1983. 2-1984. 3-1985.
 6. Aquests tres núm. han sigut editats per la desapareguda "Delegación Leonesa de la Federación Noroeste de Espeleología".
- 80.1. SIMA.
 2. Grupo Juvenil de Espeleologia. Organización Juvenil Española.
 3. Granada.

5. 1-1964?. 2-1965. 3-1971.
6. Sense post. cont.
- 81.1. SIMA **
2. Grupo de Estudios Espeleológicos. Organización Juvenil Española.
3. Plaza de Arriola, 5.
4. Málaga.
5. 0-1984..
- 82.1. S.I.S. **
2. Secció d'investigacions Espeleològiques. Centres Excursionista de Terrassa.
3. c. Raval de Montserrat, 13.
4. 08221 Terrassa (Barcelona).
5. 1-1970. 2-1971. 3-1973. 4-1975. 6-1978. 7-1979. 8-1981. 9-1982. 10-1986.
- 83.1. SOTA TERRA. **
2. Grup d'Exploracions Subterrànies. Club Muntanyenc Barcelonés.
3. Plaça Reial, 3 1er.
4. 08002 Barcelona.
5. 1-1980. 2-1981. 3-1982. 4-1983. 5-1984. 6-1985. Especial-1986.
- 84.1. SOTERRANIA.
2. Grup Espeleològic Talaia. Agrupació Excursionista Talaia.
4. Vilanova i la Geltrú. (Barcelona).
5. 1-1968. 2-1971. 3-1972. 4-1891.
6. Sense post. cont.
- 85.1. SPELAION.
2. Espeleo Grup. Unió Muntanyenca Eramprunyà.
4. Gavà (Barcelona).
5. 1-1976. 2-1976. 3-1976.
6. Sense post. cont. Full informatiu intern.
- 86.1. SPELAION. **
2. Secció d'Exploracions Subterrànies. Centre Excursionista de València.
3. c. Caballers, 21 1er.
4. 46001 València.
5. 1-1982. 2-1983. 3-1984.
- 87.1. SPELEON. **
2. Centre Excursionista de Catalunya.
3. c. Paradís, 10.
4. 08002 Barcelona.
5. 1-1950. 2-1951. 3-1952. 4-1953. 5-1954. 6-1955. 6-1955. 7-1956. 8-1957. 9-1958. 10-1959. 11-1960. 12-1961. 13-1962. 14-1963. 15-1964. 16-1965. 17-1970. 18-1971. 19-1972. 20-1973. 21-1974. Monografia I-1975. 22-1976. 23-1977. 24-1978. 25-1980. 26/27-1983.
6. Fins el volum 16 inclusiu, era publicada per la "Universidad de Oviedo" (Oviedo, Asturias).
- 88.1. SPELEOSUR.
2. Grupo Espeleológico Provincial. Organización Juvenil Española.
4. Almería.
5. 1-1967. 2-1967. 3-1969. 4-1971.
6. Sense post. cont. En alguns núm. apareixia com "Espeleosur". (ref. 95).
- 89.1. SPES. **
2. Sociedad Grupo de Espeleólogos Granadinos.
3. Apartat 581.
4. 18080 Granada.
5. 1-1981. 2-1982. 3-1983. 4.1985.

90.1. SUBTERRA.

- 2. Organización Juvenil Española.
- 4. Cieza (Murcia).
- 5. 1978?. 2-1978?.
- 6. Sense post. cont.

91.1. TALPS.

- 2. Grup Espeleològic Talps.
- 4. Sabadell (Barcelona).
- 5. 1-1969. 2-1969.
- 6. Publi. desapareguda, a l'haver-s-hi fusionat el grup editor dins de l'Unió Excursionista de Sabadell.

COMPLEMENTS.

- 92. BOLETIN INFORMATIVO: Veure ref. 66 ("Lapiaz").
- 93. BOLETIN INFORMATIVO: Veure ref. 45 ("Espeleo Sur").
- 94. BOLETIN INFORMATIVO DEL C.R.S.E. Veure ref. 74 (Monografias Espeleològicas").
- 95. ESPELEOSUR: Veure ref. 8 ("Speleosur").
- 96. G.E.S. BUTLLETI INFORMATIU: Veure ref. 25. ("Butlletí Informatiu G.E.S.).

5. DADES ESTADÍSTIQUES:.-

5.1. TIPOLOGIA DELS EDITORS

Publicacions editades per:

-Grups espeleològics pertanyents a:	Centres Excursionistes	:33
	Grups d'Empresa	:04
	O.J.E.	:09
	Museus	:03
	Clubs Esportius	:02
	Centres socials	:02
	Diputacions	:06
	Universitats	:02
-Espeleoclubs o Societats espeleològiques independents		:13
-Federacions (o Antics Comitès o Seccions)		:16
-Editors professionals		:01
-Centres Excursionistes ("Speleon" també inclos sota Universitats).		:01

5.2. GEOGRAFIA DELS EDITORS

-Barcelona ciutat	:23
-Barcelona "Província"	:12 (d'ells 5 a Sabadell).
-Reste Catalunya	: 1 (Lleida).
-València ciutat	: 8
-Reste País Valencià	: 4 (3 d'Alacant i 1 de València província).
-Balears	: 1
-Euskadi	: 6 (4 d'elles de Bizkaia).
-Cantabria	: 6 (totes de Santander capital).
-Murcia	: 2
-Andalucía	:10 (d'elles 4 de Granada i 3 de Málaga).
-Aragón	: 2 (Zaragoza i Huesca).
-Asturies	: 2 (comprén "Speleon, també inclòs a Barcelona ciutat).
-Madrid	:12 (11 a la capital i 1 a la província).
-Burgos	: 1
-León	: 1
-Rioja	: 1

5.3. QUANTITAT DE PUBLICACIONS PER ANYS

1950: 01	1959: 01	1968: 22	1977: 23	
1951: 01	1960: 01	1969: 21	1978: 36	
1952: 01	1961: 02	1970: 31	1979: 36	
1953: 01	1962: 01	1971: 24	1980: 29	
1954: 01	1963: 03	1972: 17	1981: 42	
1955: 01	1964: 08	1973: 17	1982: 40	
1956: 01	1965: 13	1974: 16	1983: 32	
1957: 01	1966: 09	1975: 15	1984: 23	
1958: 01	1967: 21	1976: 24	1985: 23	1986: 17

6. NOTES

- (1) S.I.E. del Centre Excursionista Aliga (Barcelona).
- (2) LLORET i PRIETO, J. 1980- "Revistas espeleológicas españolas".- Jumar Madrid, nº 4. pp39-44.
- (3) LLORET i PRIETO, J., 1985- "Revistas espeleológicas catalanes". 1er. Congrés Català d'Espeleologia (Barcelona), Inèdit. 7 pp.
- (4) FERNANDEZ PERIS, J. 1984 "Bibliografía Espeleológica Valenciana(publicaciones periódicas 1959-1983)". Lapias (València) 13: 37-47.

Forat de la Grallera

Per S. I. E.

HISTORIA:.-

Aquesta cavitat es coneguda pels pastors de Vilanova de Meià; va ésser un dells conegut per "Xaman" el que ens la va citar els anys 70. Cal però no confondre aquesta cavitat que es troba a la cara S. del Montsec de Rúbies amb el Forat de la Grallera que es troba a la cara N. del Montsec de Rúbies i terme de Llimiana.

SITUACIO:.-

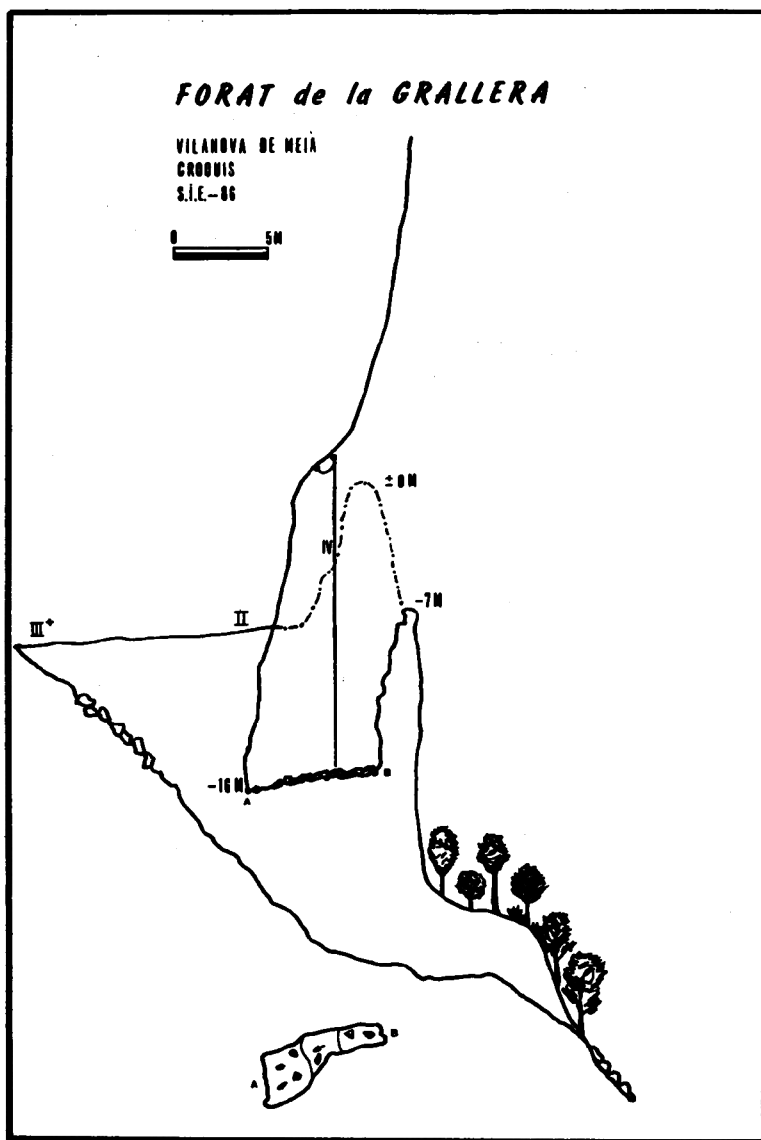
Es troba al terme de Vilanova de Meià. S'accedeix pel camí que puja al poble de Rubies. Un cop passada la cruïlla de l'ermita de Meià seguirem per la pista fins a trobar el segon trencall a la dreta, pujarem per aquest fins a trobar un nou trencall, aquest cop a l'esquerra i en molt mal estat. Des d'ací s'haurà de pujar recte cap a la cinglera on hi ha un pas de torrentera que ens situa sota de l'avenc, al qual s'hi puja mitjançant una petita grimpada per l'esquerra.

COORDENADES:.-

Longitud:	1 ^o	00'	02"
Latitud:	42 ^o	01'	12"
Altura s.n.m.		1300	m.

DESCRIPCIO:.-

La boca d'uns 8x3 m s'obra a uns 25 m sobre la base de la cinglera superior del Montsec a la Roca Alta. Per accedir a la cavitat, s'haurà de pujar a un petit feixà situat a l'esquerra del forat i des d'aquí remontant per una esquadra ens situarem a la boca d'entrada de la cavitat, la qual està formada per un únic pou de 16 m. de fondària que als -7 m té una repisa que no és altra cosa que la part baixa de la boca d'entrada. La planta té una lleugera inclinació vers el N.

Graller de Sant Roc

Per F. Rubinat

HISTORIA:.-

Aquesta cavitat coneguda d'antic pels moradors d'Abella d'Adons, els hi va citar als companys de l'E.R.E. del C.E.C. a la campanya que aquests varen realitzar a la Serra de Sant Gervàs el 1965 però que no va estar localitzat.

Realment fins a l'exploració actual, no es tenia cap dada de que aquesta cavitat estés visitada, encara que a la boca varem trobar dos "spits" tot i que la situació d'aquests no donen la sensació d'estar en el lloc més adient per baixar.

SITUACIO:.-

Des del más del Gras, una pista ens situa al coll de Sant Roc d'Adons. Des d'aquí i en direcció S. pujarem pel llom del serrat fins a trobar una cinglera, la qual seguirem cap a l'oest per la seva base, on hi ha un camí, quan arribem quasi dalt de la carena trobarem un pi tot sol al costat del camí i uns metres més endavant un bosc, el qual s'inicia des del camí vers la carena. Des del pi abans citat baixarem en direcció N a la cota 1502, la cavitat es troba a uns 50 m. abans d'arribar al coll de la cota 1502.

COORDENADES:.-

Longitud: 0º 47' 20"
Latitud: 42º 20' 01"
Altura s.n.m. 1540m.

DESCRIPCIO:.-

Boca de 8x3 m. i pou de 28 m. de fondària la base de 9x4 m. fa una rampa en direcció a una galeria de 14 m. de llargada, al final d'aquesta hi ha un pouet de 2 m. Tot el terra de la cavitat es cobert de guano de les gralles (en varem comptar un centenar d'elles), la capa d'aquest guano es pot calcular entre dos i tres metres de gruix en el pouet final el resta clos pel guano. També es trobà neu a la base del pou d'entrada.

BIBLIOGRAFIA:.-

- (1) ESCOLA BOADA; O. Datos para el conocimiento del Karst de la Serra de Sant Gervàs ."Montaña" nº 115 pp 100-108 C.E.C. Barcelona, 1986.
- (2) ESCOLA BOADA; O. Datos para el conocimiento del karst de la Sierra de Sant Gervàs, "Espeleòleg" nº 2 pp. 60-66 E.R.E.-C.E.C. Barcelona, 1967.
- (3) BORRAS, J.
MIÑARRO, J.M.
TALAVERA, F. Catàleg Espeleològic de Catalunya. Vol.III. Pallars Jussà pp. 129-134 Ed. Poliglota. Barcelona, 1978.

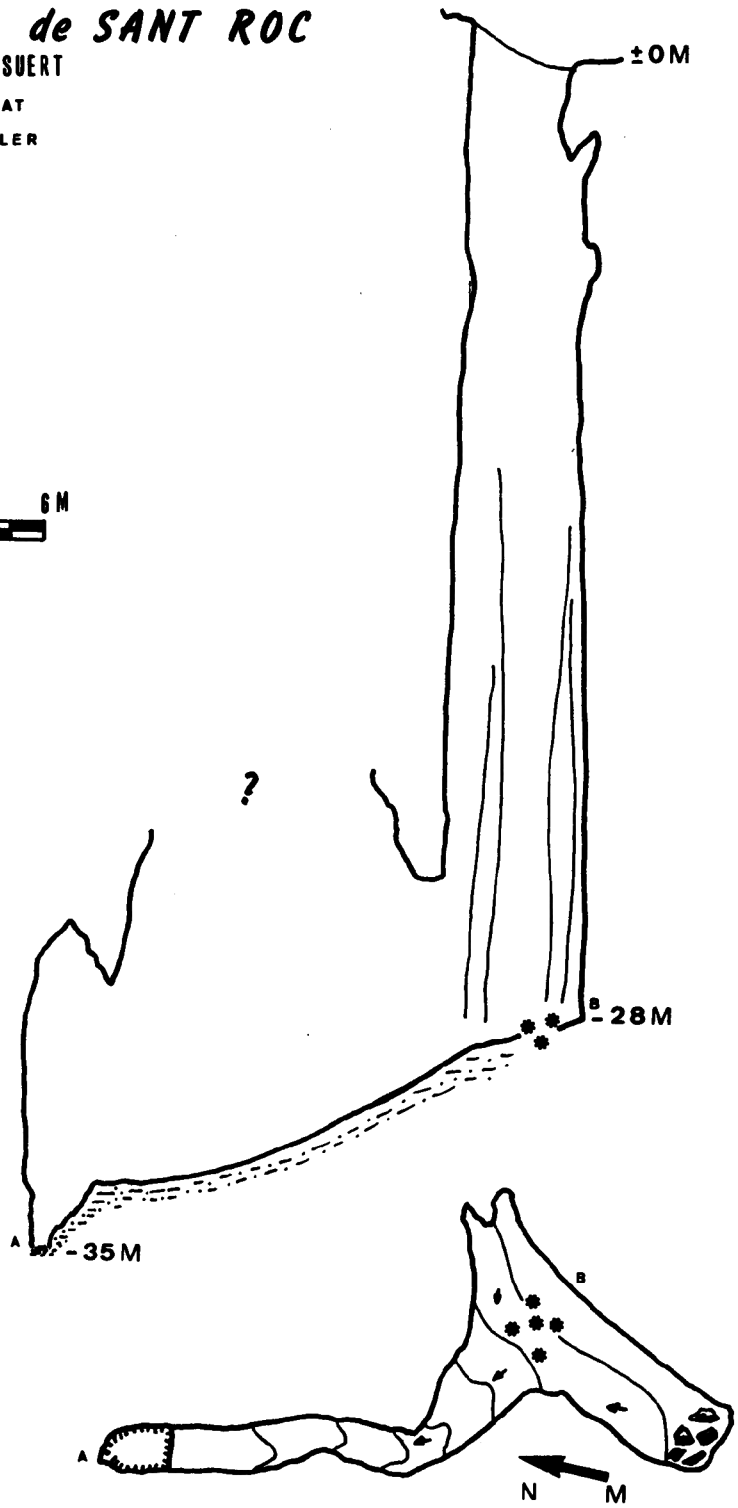
GRALLER de SANT ROC

(ADONS) PONT DE SUERT

TOPOG: F. RUBINAT

J. AMETLLER

S.I.E. 4-4-86

Visita a Gaztelu Urzuloa I

Per A. Batllori

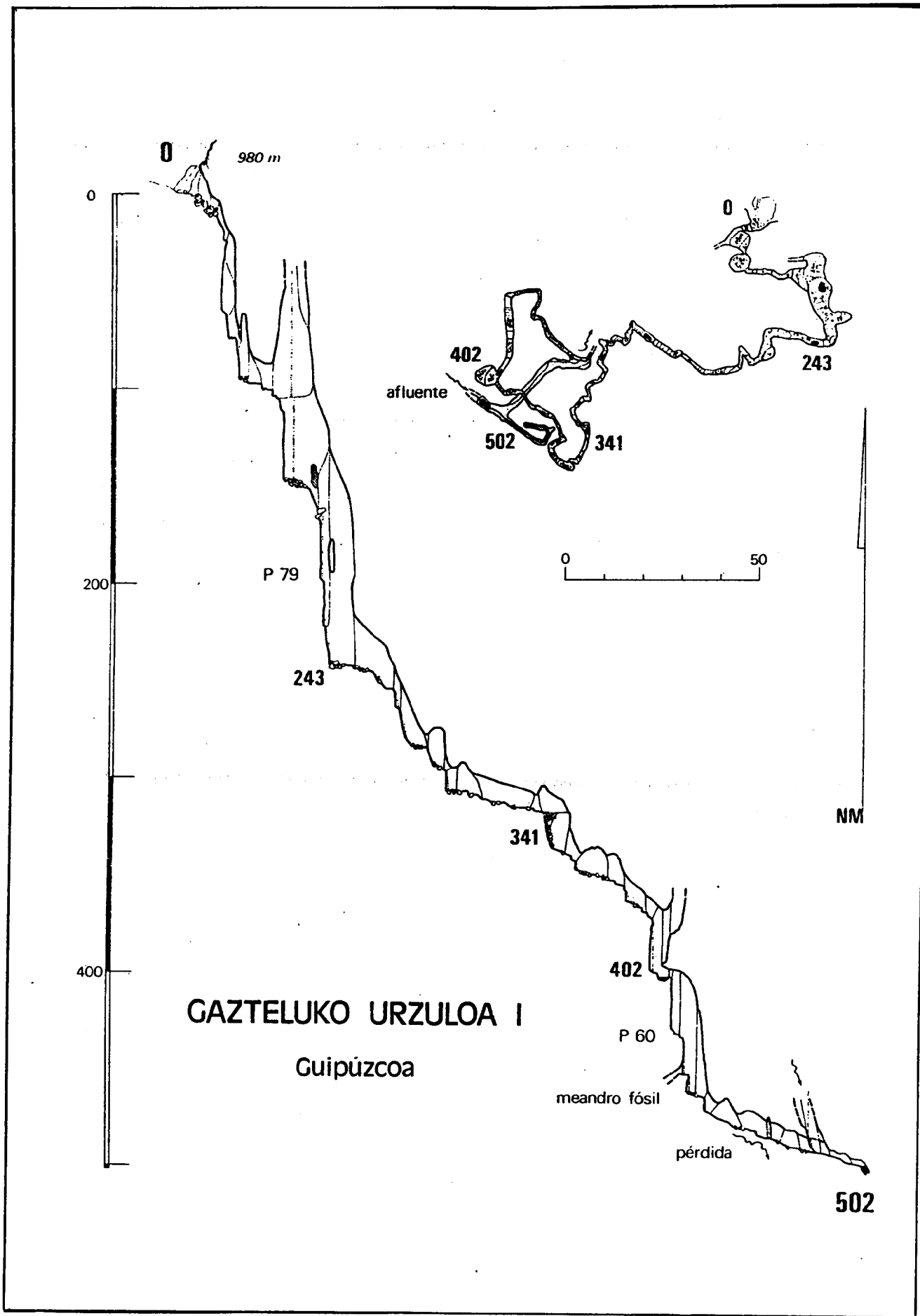
En aquest petit article donem a conèixer la visita realitzada els dies 21-22 i 23 per sis membres de la S.I.E. del C.E.A. a Gaztelu Urzuloa. L'esmentada cavitat és situada al Massís d'Ardato prop de la població d'Oñate, a la província de Gipuzkoa. Ens decidim a visitar-la degut a llur fondària -502 m i la seva possible rapidesa tècnica ja que segons la topografia dels grups bascos era una successió de pous més o menys llargs (50, 60, 80, 60, etc.) quasi bé tots seguits; a més en un cap de setmana no podríem arriscar-nos a quedar-nos a meitat d'una exploració complicada.

Sortim de Barcelona a les 7 hores del vespre, viatgem en dos cotxes i són sis persones; en vuit hores són al barri d'Araoz prop d'Oñate, última població més propera a la cavitat, és a dir que a voltants de les tres de la matinada ens posem a dormir. Ens alçem a les 7 del matí i comencem l'aproximació, triguem dues hores en arribar a la depressió de Deguritxa, aquesta és una depressió amb zones de boscos i pastures de gran bellesa; tot aquest indret és envoltat per una cadena muntanyosa calcinosa la qual ja ens anuncia la disposició de de tot el terreny a què s'escaiguin cavitats fins i tot importants (Urzuloa I i Gaztelu Arroko Leza III, ambdues de més de 400 m de fondària.).

Cerquem un lloc per a dormir on deixem els sacs, tot seguit ens dediquem a localitzar la boca, una hora més tard la trobem, són les 11 del matí, mengem alguna cosa i ens adrecem a la cavitat, són cinc ja que al sisè company ha tingut un petit contratemps la qual cosa vol dir que ens toca dur 100 m de corda per persona. Instal·lem amb rapidesa fins als 400 m, apartir d'aquí tenim petites dificultats a l'hora d'instal·lar l'últim pou de 60 m degut a que en aquest indret el color de les parets és del tot negre la qual cosa complica la troballa dels spits. Després de superar aquests petits inconvenients continuem cap el sífó terminal al qual arribem a voltants de les 6 de la tarda del dissabte, en aquest punt ens entretenim en fer algunes fotografies. És ara quan comença la tasca més emprenyadora, és a dir pujar a l'exterior i carratejar el material que evidentment és tot moll. En set hores són a l'exterior, la rebuda és humida ja que està plovent; en el interior de la cavitat nosaltres ja havíem observat un petit augment del cabal d'aigua la qual cosa havíem relacionat lògicament amb una tempesta exterior.

Arribem al petit refugi on havíem deixat els sacs i el menjar, en acabar el sabut apat a "reventar" ens deixem caure de costat en els nostres sacs de dormir dic de costat per l'estretor del nostre magnífic habitatge. Toquem diana a les 8 del matí, el dia es presenta esclarit i llueix un esplèndid sol el qual ens acompanya fins els cotxes on ens reunim només cinc degut a que el sisè company realitza una "perduda exploració" arribant després d'una estona. Comença la tediosa tornada a Barcelona caracteritzada com sempre per les nombroses anècdotes automovilístiques. A voltants de les 6 de la tarda són a les nostres cases, se'ns acut pensar que molts cops és més perillós el viatge per les nostres meravelloses carreteres que la nostra activitat espeleològica. Aquí acaba un cap de setmana, podem dir que l'estada a aquesta cavitat ens ha deixat bon gust de boca.

Topografía dels grups AMET i GEE, 1977

FITXA TECNICA :-

Nº POU	POU	CORDA
1	12 m	15 m
2	45 m	50 m
3	25 m	30 m
4	2 m	3 m
5	3 m	4 m
6	34 m	40 m
7	79 m	80 m
8	10 m	12 m
9	19 m	25 m
10	9 m	12 m
11	10 m	12 m
12	2 m	3 m
13	20 m	25 m
14	4 m	5 m
15	8 m	10 m
16	26 m	30 m
17	60 m	70 m
18	8 m	10 m

BIBLIOGRAFIA:-

Catálogo de Grandes Cavidades de España-81 pag. 20 i 112

Rev. "Topo Loco" nº 3 i 5, 1981

Exploracions de la S.I.E. a Escuin l'estiu de 1986.

Grallar del Sarronal (C-13), Nevero del Pinarillo (C-8)

Per S.I.E.

INTRODUCCIO:

La publicació pels companys del G.E.B. de l'esperat monogràfic d'Escuin en 1986 va representar un esdeveniment important en l'estructuració dels treballs que la S.I.E. duia a terme en aquest interesantíssim relleu.

Aquest Cavernas especial és d'una esplèndida presentació i molt interessant contingut, malauradament és ple d'errades que no tan sols consisteixen en oblits o inexactituds (que d'altra banda difícilment podríem justificar en quant no es tracta d'una publicació precipitada, ans al contrari l'obra ha estat ajornada repetidament i corregits els esborranys un i altre cop) sinó que existeixen omissions en no citar els autors dels textos, ni els de moltes de les topografies, etc. que curiosament sembla que sols es produeixen quan es tracta de col.laboracions d'altres grups.

Apareixen en aquest volum 13 topografies sense que consti el seu autor, d'elles 10 són originals de la S.I.E. (B-14, C-33, C-16, B-22, B-23, B-24, C-23, C-8 part, A-5 i A-6).

Sembla que només calgui mantenir les nostres sigles als plànols que ja havíem publicat anteriorment nosaltres mateixos.

Es fa molt difícil admetre que no ha existit una censura, un deliberat propòsit de disminuir l'aportació dels altres com si fes vergonya acceptar que aquesta ha estat sollicitada expresament.

Les descalificacions de poc gust que apareixen a l'obra citada, també apunten cap aquesta direcció. Disminuir o amagar la participació dels altres per estar segurs de poder destacar. És una llàstima perquè ningú podrà discutir el gran mèrit del treball del Badalona, especialment les sacrificades campanyes inicials, que sols queden enterbolides per les desafortunades actituds actuals.

De fet des de les enriquidores campanyes amb el G.E.B. d'en Ramon CANELA on projectarem una frustrada "Arsip" d'Escuin on tingués cabuda tothom que hi tingés quelcom per aportar, passarem progressivament a una exclusivització d'objectius, a una subordinació, que finalment amb la política actual sembla adoptar un cert menyspreu pels que no acceptin renunciar a les seves senyes d'identitat.

Evidentment són els primers en lamentar aquesta situació, també sabem que al G.E.B. tenim encara bons amics i confiem que algun dia les coses milloraran per bé de tothom.

Nosaltres que fins ara havíem tingut una esquisida cura en no ferir als companys del G.E.B., no ens callarem la veritat, com ja els varem fer saber oportunament. Continuarem treballant en el massís tant per finalitzar les cavitats a les que varem ésser invitats, on es manté el record d'unes il·lustracions compartides i el ferment d'arrelades amistats. I perquè no, prosseguint la tasca en d'altres indrets on creiem que podem fer alguna aportació positiva.

L'article que avui publiquem és una mostra inicial d'aquesta nova etapa .

GRALLAR DEL SARRONAL (C-13), NEVERO DEL PINARILLO (C-8)

Aquest estiu un grup de la S.I.E. decidírem continuar els treballs de topografia que es venien realitzant al Massís d'Escuain, abandonats momentàniament degut a d'altres campanyes les quals havien absorbit els nostres esforços durant uns anys (Pics d'Europa, la Cova Cuberes, Telera, Tendeñera, etc.). Els nostres treballs d'aquest any s'han centrat en diverses cavitats de la zona (C), d'entre elles descriurem en aquesta nota: El Grallar del Sarronal (C-13), cavitat molt coneguda per nosaltres de de fa anys i on s'havien realitzat esporàdicament exploracions. El Nevero del Pinarillo (C-8), on només se li havia dedicat un reconeixement i topografia del primer tram fa alguns anys.

En aquesta ocasió hem modificat en certa forma el nostre tipus de treball a Escuain, per primer cop de que s'iniciaren les exploracions i treballs topogràfics de la S.I.E. al marge del G.E.B., (la Bufona C-20, la Foratata C-12, Cova Barber). Habitualment les exploracions a Escuain les fem els caps de setmana i més excepcionalment aprofitant un pont. En aquesta ocasió li dedicarem part de les vacances d'Agost i la major disponibilitat de temps ens ha permès aconseguir uns resultats satisfactoris, en aquest magnífic massís, que esperem poder proseguir-los en les properes temporades.

GRALLAR DEL SARRONAL (C-13) ESCUAIN S.I.E. del C.E.A.

HISTORIA:.-

Aquesta cavitat fou descoberta l'any 1970 pel G.E.B., aquest grup en l'esmentat any, davalla fins a la cota -100 m considerant finalitzada la cavitat en un meandre per a ells impenetrable. L'any 1977 un equip de la S.I.E. que tenia com a missió topografiar fins a l'últim punt, supera la fi G.E.B. i arriba als 280 m de fondària, davant una gattonera que cal desobstruir: s'abandona l'exploració en aquest punt comunicant als companys del Badalona la possibilitat de continuació mitjançant una desobstrucció.

Quatre anys més tard, l'estiu de 1981, el G.E.B. supera aquesta gattonera i troba noves galeries; aquest mateix grup continua les exploracions anunciant diverses fondàries -600?, -500 m?. No aconseguim saber si ja han finalitzat la topografia. Tampoc se'ns permet participar en l'exploració. Pasen els anys i el 1986, es a dir, 5 anys més tard, encara sense haver vist resultats tangibles dels treballs del G.E.B. decidim que ja ha arribat el moment de continuar la nostra topografia del 1977; de Juliol a Agost s'equipa, es topografia i es desinstal·la l'avenc.

SITUACIO:.-

Com en totes les cavitats de la zona (C) d'Escuain el millor camí a seguir consisteix en enfilejar la pista que travessa pel poble de Puertolas i puja fins el refugi de "San Vicenda". A escassament 3 Kilòmetres d'aquest refugi ja cal deixar el cotxe degut a una cadena d'Icona que ens barra el pas. Un cop a "San Vicenda" pujem a Cuello Viceto; a partir d'aquest punt es va flanquejant per la dreta seguint una senda molt marcada fins arribar primer a la balma de la Foratata i a pocs metres al pas del mateix nom. (curiosa bretxa natural per la qual es puja còmodament a la zona superior). Ja dalt d'aquest pas frontalment s'obra un esperó rocós, haurem d'arribar a llur base avançant per l'esquerra fins arribar a una tartera per la qual es puja uns 20 m per, en acabat, ascendir a la nostra dreta seguint el sentit de la marxa, per una cinglera de roca la qual ens porta a la part superior de l'esperó rocós. A pocs metres d'aquest punt es troba la boca de l'avenc bastant espectacular per on entren i surten un bon nombre de gralles ja que en el pou d'entrada es situa una important colònia d'aquests animals.

DESCRIPCIÓ:.-

L'entrada de la cavitat és constituïda per un pou de 42 m llurs parets són recobertes d'una capa de guano dipositat per la gran quantitat de gralles que habiten en ella. Als pocs metres i a l'esquerra del descens, practicant un petit pèndol, s'accedeix a la "Galeria del Niu" d'una fondària de -5 m i un recorregut de 16 m acabant en una petita sala tota recoberta de guano. Tornant al descens del pou, aquest és semicircular fins a llur meitat on s'amplia notablement; en un extrem s'escau un pont de roca que acaba als pocs metres de llur base, amb una diàclasi que forma el segon pou; tot el sòl d'aquest pou i part del principi de l'altre es troba recobert per una gruixuda capa de guano la qual cosa ens fa un xic desagradable la davallada. El segon pou, de fet, són dos encadenats de 20 i 30 m respectivament, a això ho anomenarem "Via directa".

Tornant a la base del primer d'aquests pous s'inicia la "Via paral·lela", el principi de la qual és la repisa que marca les dues vies, amb un primer pou de 22 m; la base d'aquestes constituïda per una sala ramposa la qual es troba als pocs metres i que ens aconduïx entre fang i pedres soltes fins a un doble pou, separat per un pont de roca, el qual posseeix la desagradable qualitat de tenir la majoria de les parets recobertes per una capa de mol-milk. La fi d'aquest pou ens porta a una altra rampa no tan inclinada com l'anterior però igual de desagradable degut al fang blanc existent; aquesta ens condueix a una minúscula sala on s'escau una finestra la qual porta a un pou de 9 m, aquest, per sort, sense cap problema de fang. En llur base la galeria és quelcom més ampla però la il·luminació dura poc ja que als pocs metres, i després de davallar un petit resalt, anem a parar a la boca d'un petit pou de 6 m amb un gran bloc en la seva part superior i on es pot realitzar una instal·lació bastant complicada. Aquest pou comunica amb la galeria on desemboca la via directa, es segueix un corredor amb un pendent apreciable fins arribar a la boca d'un altre pou, aquest de 6 m, on s'escolta, per primer cop, el degotall insistent del primer afluent que trobem a la cavitat. No s'ha de descendir tot el pou, ens aturem en una curiosa cornisa (en aquest punt els membres del G.E.B. l'any 1970 baixaren fins la fi d'aquest pou i seguiren el meandre inferior fins que observaren que era impenetrable).

Tornant a l'últim punt es segueix la cornisa a mitja alçada fins arribar a una galeria fòsil que recorre el meandre impenetrable per llur part superior. A pocs metres un altre pou de 5 m que tampoc hem de descendir al seu fons, es segueix per una galeria penjada; aquí la forma de meandre és espectacular amb un sòl pla i les parets completament llises, la seva amplada mitjana és de 2 m i 5 d'alçada; aquesta diàclasi queda tancada sobtadament, la continuació la portem a termini per un ressalt amb unes curioses costelles de roca que faciliten llur descens. Altra vegada, com en tota l'exploració d'aquest primer tram de l'avenc, no hem d'arribar al fons, a la banda dreta existeix una gattonera penjada la qual ens duu a una diàclasi desfonada, sense perdre alçada, passem per una zona de mol-milk, i arribem a una petita sala. En un costat d'aquesta, entre blocs, s'escau un pou d'11 m, llurs dimensions són bastant àmplies; ja a la base existeixen dues possibilitats per a continuar. Una a la nostra esquerra, que als pocs metres ens trobem a la boca del pou de "l'Aeròdrom", aquesta tirada és aèria completament, de 83,6 m.

L'altra possibilitat per a davallar aquest pou és per la dreta, per un conducte el qual ens condueix a un pou de 7 m, és format per petites terrasses, el seu fons una sala i a un costat d'aquesta arriba l'aigua que després cau pel pou gran; en l'altre extrem d'aquesta sala s'obre l'entrada del pou de l'Aeròdrom, aquesta tirada és de 75 m descompostos en un repeu als 50 m del descens cal destacar que per aquest costat del pou els primers 30 m es baixen per un conducte independent del pou gran. A la base d'aquest espectacular pou, i després de superar un con de descalçaments, en l'extrem contrari per on descendim hi ha una diàclasi que ens condueix a "El Gateinto" que correspon a una zona

de gatoneres i on s'escau el pas que fou desobstruït pel G.E.B.. Aquesta gatonera, tot seguit, es va estrenyant, és la zona anomenada de los "Mejoretas". aquestes gatoneres ténen un recorregut d'uns 200 m, la continuació és força penosa i més encara quan es porta algun petate. Llur fi és entre blocs i desemboca a una galeria àmplia per on acostuma a circular un petit cabal d'aigua el qual arriba a les galeries del "Puijamolls"

Galeries del Puijamolls:.- En el punt abans esmentat s'ascendeix per la galeria seguint unes dimensions regulars de 2x4 m. el sòl és completament recobert de palets de riera. Així recorrem uns 70 m fins arribar a dos afluents; el de l'esquerre només el podem seguir un petit tros fins a un fus que ens barra el pas, per a poder remuntar-lo ens caldria emprar mitjans artificials d'escalada; a l'altre afluent s'arriba després de practicar un delicat flanqueig entre uns blocs encaixats. Superant el primer escarpell de 9 m. ens situem en una galeria ascendent per la qual arriba un cabal d'aigua no massa important el qual va formant petites marmites.

D'aquesta forma arribem a la base d'un pou ascendent de 6 m salvat fàcilment per oposició, gràcies a que les parets són recobertes de colada, la qual cosa ens permet més punts de recolçament. Dalt d'aquest pou la galeria es bifurca, si continuem per on arriba l'aigua anem ascendint fins arribar a la base d'un esplendit fus el qual tampoc es remuntà per manca de material d'escalada, són a 61,5 m respecte a la gatonera de "Los Mejoretas". Tornant al punt on hi havia la bifurcació, a la dreta s'ascendeix per una galeria, aquesta és completament fòsil i ens duu a una gatonera que continua fins un altre fus, per llurs dimensions calculem que podria tenir d'alçada més de 40 m; per aquest punt no circula cap cabal d'aigua i el sòl és completament entapissat de sorra, aquest lloc és a la cota -203 m la qual cosa ens dona que les galeries del "Puijamolls" ascendeixen 82 m respecte al punt de la gatonera de los "Mejoretas" que és situada a -285m de fondària.

Retornem altre cop a la sortida de la gatonera i continuem la galeria en direcció inversa, és a dir, baixant a uns 20 m de recorregut queda tancada la continuació, hem de remuntar un petit resalt d'1,5 m i per una gatonera arribem a un pou terrós de 7 m que ens torna a conduir a la galeria que quedava tancada. En aquest punt és on comença l'únic lloc un xic laberíntic de l'avenc, tota aquesta zona és formada per una galeria de sostre baix però de gran amplada, amb gran quantitat de blocs. En aquest lloc s'escau la galeria de "los Bolicheas" aquest nom ve donat pel fet que són galeries remuntants amb gran quantitat de blocs solts que fan bastant perillosa llur exploració. A pocs metres es troba la galeria "Tubigan", aquesta és descendent acabant als pocs metres en un pas impracticable. Tornem altra vegada a la galeria més àmplia que nosaltres indiquem amb grans fites de pedra; arribem a un enfonsament de blocs per on escoltem el soroll de l'aigua que arriba per sota d'aquests.

Es pot baixar fins l'afluent que és per sota nostre o bé desgrimpem entre blocs o bé per un pou de 13 m. A la base d'aquest pou arriba l'aigua que és el cabal més important que acut a la cavitat; remuntem aquest important afluent uns 25 m fins a un punt que com sempre seria de menester l'ús d'estreps. De nou a l'últim punt seguim per un meandre que és cobert de grans blocs despresos del sostre, en alguns punts la inclinació és 35 graus amb alguns ressalts de 6 i 4 m. Novament la galeria torna a ésser plana al llarg d'uns metres fins arribar a el "Plastorante", bifurcació situada a -388m a la dreta s'observa un afluent amb poca aigua. és el "Trifurcat".

El Trifurcat:.- Es una galeria de 2 x 8 m per terme mig i que va ascendint lentament fins arribar a una desviació on existeixen dues galeries que acaben als pocs metres en fusos per on circula un petit cabal d'aigua. Es remunta un d'aquests petits fusos fins haver d'abandonar degut a l'estat descompost de les parets.

Tornant altre cop a la bifurcació i seguint el curs de l'aigua que arriba de la galeria principal, aquesta descendeix sobtadament arribant a un meandre on les parets apareixen fortament polides pel pas de l'aigua. Als pocs metres, i després d'haver davallat algun escarpell, ens trobem davant un curiós passamà que ens estalvia un salt i una marmita on ens podriem mullar olímpicament. S'escau un pou final de 5 m, el meandre, en aquest punt, dóna uns forts girs fins que als pocs metres es desfona; en aquest lloc hi ha dues possibilitats de progressió; una per una galeria fòsil la qual comença en un meandre penjat que és en front d'on nosaltres descendim. Aquesta galeria fòsil es va encaixonant formant petits ressalts fins arribar a la boca del pou de 54 m. En línies generals té l'avantatge, respecte a la que circula per sota, de què no ens mullem fins l'enllaç amb l'altra sota el pou de 54 m. llur desavantatge consisteix en què la pujada dels ressalts esdevé esgotadora degut a què les parets són recobertes d'un fang blanc el qual ens fa relliscar constantment. El meandre fou descobert per la S.I.E. i l'anomenem Aquàtic Park, els membres del G.E.B. el varen donar per impracticable; el principal desavantatge que té és l'aigua que circula per ell, però l'avantatge té que l'ascens i descens és molt més ràpid i net, tota aquesta via és instal·lada per la S.I.E. amb corda fixa. Aquesta via s'inicia en el meandre desfonat que havíem indicat i on surt l'altra via; un pou de 9 m fins a un repeu, el segueix un altre de 5 m, un passamà el qual ens estalvia l'aigua, un altre pou de 4 m seguit d'un altre de 8 m. A pocs metres ens trobem amb dos pous de 5 i 4 m, recorrem un meandre molt polit uns metres fins arribar a un espectacular pou de 21 m, el qual segons on l'instal·lem esdevé aquàtic. Abans d'arribar a llur fons s'escau un enorme repeu el qual ens cal flaquejar fins arribar a un altre pou de 6 m (hem d'avisar que aquest pou de 21 m i llur flaqueig no són instal·lats); al fons de l'últim pou es troba l'enllaç amb la via seca, segueix un pou de 16 m i un altre de 15 m tots junts formen el pou de 54 m.

Si es davalla per la via eixuta, a la base del pou de 16 m, a l'esquerra, es localitza una aportació anomenada de les "Presas Mòviles", és un seguit d'escarpells molt descompostos per on circula un bon cabal d'aigua el qual s'ajunta amb l'altre de la via Aquàtic Park. Remuntarem 3 resalts i l'últim el varem tenir que abandonar degut a la caiguda de pedres provocada per la gran descomposició de la zona.

A la base del pou de 54 m, ó de 15 segons es davalli per una o altra via, s'escau una àmplia sala; en aquest punt l'aigua s'embassa formant un fals sifó el qual es pot flanquejar, malgrat això, per estalviar una mullena integral recomanem remuntar uns 4m abans d'aquest sifó i continuar per unes galeries fòsils de les quals són curioses les formacions en llurs parets. Arribem així a un altre pou de 6 m, ja hem passat la zona inundada i ens trobem en una sala de terra solta on a pocs metres circula l'aigua; nosaltres li vam donar el nom de "Los Clapones" en honor dels nostres companys del G.E.B.; per les característiques de la cavitat podria ésser un lloc ideal per a realitzar-hi un bivac si nò fora perquè llur fi és molt a la vora.

Deixant aquest paradisiac lloc, el riu davalla bruscamment, la qual cosa ens obliga a remuntar cap a unes cornises superiors on s'instala un passamà per a creuar aquesta zona la qual és completament desfonada. Així arribem a un caos de blocs en la galeria, en llur extrem s'obre un magnífic pou de 53 m, d'amplada considerable, i que per llur volum ens podria fer creure que és més profund si no fora perquè nosaltres el vam mesurar dues vegades consecutives. En el seu fons s'escau una formosa marmita la qual no arribem a tocar ja que la instal·lació ens allunya suficientment de la caiguda de l'aigua com per veure'ns ficats en aquesta marmita. La base d'aquest pou es va estrenyent ràpidament malgrat que l'alçada del meandre en aquest punt és apreciable; una rampa es-

---

carpell i ens situem a la galeria final, de sòl completament pla la possible és ja mínima i va formant curioses recolzades al donar forts girs; en alguns llocs podem accedir a petites galeries fòsils les quals tornen a parar, als pocs metres, al meandre. Així continuem la marxa al llarg de 200 m fins a un lloc on s'obseva un forat circular penjat a la paret el qual podria oferir l'esperança d'un pas per sobre el sífó que és a pocs metres d'aquest punt, malgrat tot, un cop remeuntat, esdevé un pont de roca que torna a comunicar amb la galeria inferior; a escassament 15 m d'aquesta galeria s'escav un sífó que els membres del G.E.B. donaren per inflanquejable. En l'última visita nostra a aquesta cavitat un membre de la S.I.E. aconseguí flanquejar-lo a pulmó lliure trobant a continuació una minúscula sala i un altre sífó el qual requeriria l'ajud d'un equip d'immersió, a aquest sífó l'anomenarem "el sífó del Maletero" en honor del company qui el flanquejà.

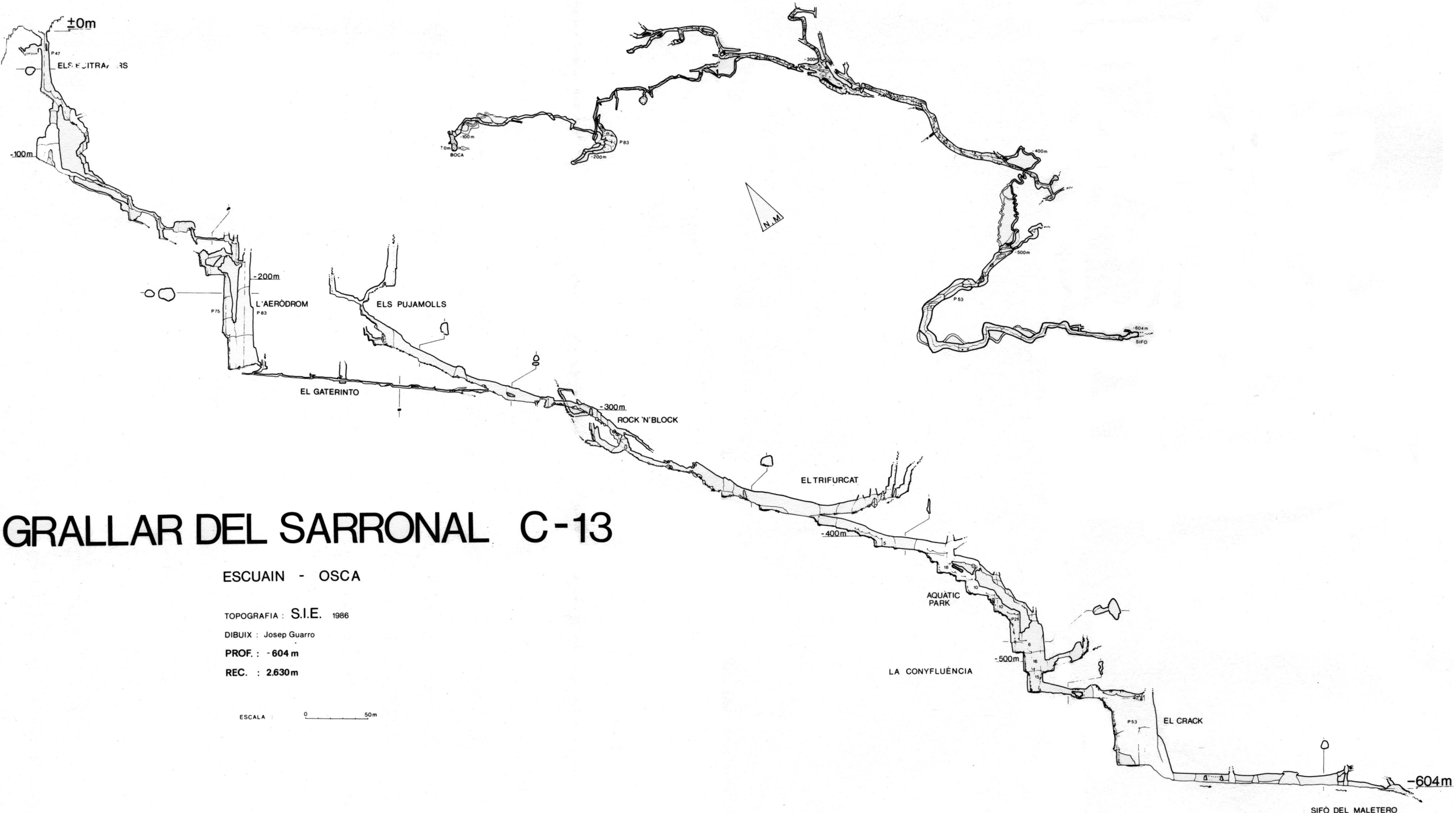
La cota final de la cavitat és situa a -603 m de fondària.

El recorregut boca-fons és de 1.563,5 m.

Les bifurcacions i afluent topografiats per la S.I.E. és de 1.110,9 m.

Per tant, el recorregut total de la cavitat és de 2.674,2 m.

GRALLAR DEL SARRONAL C-13

ESCUAIN - OSCA

TOPOGRAFIA : S.I.E. 1986
 DIBUIX : Josep Guarro
 PROF. : -604 m
 REC. : 2.630m

ESCALA : 0 50m

SIFÓ DEL MALETERO

FITXA TECNICA DEL GRALLAR DEL SARRONAL (C-13, Avenc GRALLAS).-ESCUAIN

Per S.I.E.

Pou	Tram	Ancoratge
P-42,4 m	60 m	3 spits passamans.
P-22 m	30 m	1 Natural (fi 60 mts.). 1 spit frontal.
P-9 m	10 m	1 Natural (pont de roca).
P-6 m	10 m	1 Natural (pont de roca).
P-5 m	10 m	1 Natural (no arribar a la fi del pou).
P-11 m	15 m	1 spit bloc. 1 spit lateral.
P-75 m	80 m	3 spits capçalera. 1 spit fracci. a -55 m
<u>El mateix pou per la via directa.</u>		
P-83,6 mts.	100 m.	2 spits en "Y".
P-9 m	10 m	1 spit frontal.
P-13 m	15 m	1 Natural (pont de roca). (es pot davallar per l'altra banda dels blocs desgrimant).
<u>Passamans a -388 mts. (corda fixa)</u>		
P-9 m		1 spit capçalera.
P-5 m	25 m	1 spit fracci. a -9 m
P-4 m		2 spits passamans.
P-8 m	10 m	1 escarpa. 1 spit passamans.
P-4 m	6 m	1 spit lateral.
P-21 m	35 m	1 Natural (base del pou passamans per evitar l'aigua).
P-6 m	7 m	1 spit frontal.
P-16 m	20 m	1 spit cantell del pou.
P-15 m	22 m	1 Natural (bloc encaixat al terre, compte els frecs).
	15 m	Passamans (1 spit fins 1 anella).
P-53 m.	60 m	1 Natural pont de roca (Reassegurança amb l'anella del passamà).

(La via remuntant a -285 mts. és instal.lada amb corda fixa).

NOTA: Després de la darrera visita nostra a la cavitat l'Agost de 1986, es deixaren instal.lats més de 200 mts. de corda fixa de la S.I.E. Malgrat tot, i degut a possibles visites d'altra gent i a la probable acció de l'aigua (crescudes, etc.), pensem que és aconsellable anar amb tot el material que es ressenya per a evitar sorpreses.

FITXA TECNICA DEL NEVERO DEL PINARILLO DEL SARRONAL (C-8).-ESCUAIN

Pou	Tram	Ancoratge
P-12 m	40 m	1 spit lateral. Comptar necessàriament amb un 40 de corda degut a que s'ha de davallar una rampa de gel de forta inclinació.
P-16,6 m	18 m	1 spit lateral.
P-9 m	6 m	1 spit cantell de roca. (Davallar 3 mts. d'aquest pou fins a un refeu, continuar per aquest fins una finestra).
P-7 m	10 m	1 spit frontal. 1 spit lateral. (Es recomana davallar pel que està seguint el meandre, degut a l'estretor de l'entrada del pou).

NOTA: Aquest avenc té el gran inconvenient de que per poca que sigui la neu que caigui la continuació queda closa, es recomana d'anar-hi a l'estiu.

NEVERO DEL PINARILLO DE SARRONAL (C-8).- ESCUAIN (OSCA)

HISTORIA:.- Aquesta cavitat que presenta una boca fàcilment localitzable ja havia estat objecte d'exploració des de les primeres campanyes del G.E.B. a Escuin, considerant-lo una cavitat poc important que no sobrepassava els - 50 m; no obstant hi havia una llegenda algun badaloní havia superat el gel i continuava, pot ser al -80 m. Però en repetides ocasions que s'intentà no es trobà obert aquest pas. La nostra primera topografia amb amics del G.E.B. no aconseguí ultrapassar els -40 m. Ja l'agost de 1986, continuant els nostres treballs de topografia a Escuin (C-20, C-13, C-12, C-5, etc). decidim visitar aquesta cavitat tres membres de la S.I.E. davallen fins als -137,5m on es dona per acabada l'exploració i topografia en una estretíssima gatoneira (deixem oberta la possibilitat que un grup, amb més ganes, ultrapassi aquest punt).

DESCRIPCIO.- L'accés a la cavitat es pot dur a terme per tres entrades, essent la més fàcil la que correspon a la boca més àmplia. Es davallen 12 mts. fins a una rampa de neu la qual descendeix fins als 34,5 mts. Aquí és on s'inicia la continuació en un angle d'aquesta rampa, al costat mateix d'on es formen grans estalagmites de gel, i on canvia de direcció aquesta rampa, s'escau un orifici a la paret entre blocs i per una gatoneira, desemboquem en un curt ressalt de 4,5 mts. a la base del qual es troba un pou de 16,6 mts.; ja al terra d'aquest pou se segueix una galeria de sostre baix a una gatoneira d'exigües dimensions la qual ens aconduïx a un pou de 9,5 mts. Malgrat això, per a poder continuar l'exploració, no hem d'acabar de baixar aquest pou, als 3 mts. s'escau una cornisa la qual seguim fins a una gatoneira per on s'evita la galeria que hi ha en el sòl de l'anterior pou i per la qual és impossible avançar degut a llur estretor. A la fi de la gatoneira hi ha un ressalt de 5 mts. recobert d'argila, un altre de nou de 5,5 mts. i ja en aquest punt trobem la primera aportació hídrica, seguim un meandre desfonat el qual ens obliga a anar a mitja alçada durant poc més de 60 mts. fins a un altre ressalt de 6,5 mts. En aquest punt el meandre es fa bastant incòmode per l'estretor fins a un altre pou de 7 mts.; a pocs metres de la base d'aquest pou s'escau una altra gatoneira, aquesta ens obliga a anar reptant per l'aigua ja que llur alçada no sobrepassa els 60 cm. i llur amplada és de 1 mts. Així continuem al llarg d'uns 40 mts. fins a un punt el qual ens cal desobstruir per a continuar la progressió; un cop passada aquesta desobstrucció ens trobem a la base d'un fus, seguim la galeria que va davallant fins a un pou de 5,7 mts. desgrimpable. Ens situem en un altre fus on trobem una altra aportació d'aigua; una altra galeria per on seguim l'exploració fins a una gatoneira, aquesta de molt reduïdes dimensions; es continua uns 15 mts. essent progressivament més estreta, en aquest punt, -137,5 mts. es dona per finalitzada l'exploració d'aquest avenc.

SITUACIO.- Sortint de Cuello Viceto pujem pel pas de la Foratata on a pocs metres s'escau l'avenc C-12. A partir d'aquí hi ha vàries possibilitats d'arribar a la boca d'aquesta cavitat; la que creiem més senzilla és la que consisteix en continuar flanquejant per sota el Pinarillo de Sarronal, fins que trobarem un pas ben visible el qual ens duu a la zona del Sarronal, molt curiosa pels arbres que existeixen en ella. En aquest punt hem de seguir sense pujar més fins arribar a la boca, la qual és just abans que el terreny davalli fortament en direcció al barranc on s'escau el C-9. L'ur situació exacta és difícil de concretar ja que és ubicat en una zona de rasclers sense cap punt de referència evident.

NEVERO DEL
PINARILLO
DESARRONAL **C-8**

ESCUAIN — OSCA

TOPOGRAFIA: S.I.E. ~ 86
A Batllori, J M Victoria,
X Fernandez
Dibuix·V Munne

Index

Editorial.....	1
Plataforma d'escalada "J. L. ROCOURT".....	2
ESIEC 1986.	
Les Cuerries -545.....	4
Programes de càlcul per topo per topografia espeleològica.....	13
Darreres localitzacions d'art rupestre a les coves catalanes.....	17
Visita a la Gouffre d'Aphanicé.....	20
Inventari de publicacions periòdiques espeleològiques de l'Estat Espanyol (1950-86).....	23
Forat de la Grallera.....	37
Graller de Sant Roc.....	38
Visita a Gaztelu Urzuloa I.....	40
Exploracions de la S.I.E. a Escuin l'estiu de 1986.	
Grallar del Sarronal (C-13), Nevero del Pinarillo (C-8).....	43
Index.....	55